Ազգ
Azg armenian daily

8 ՄԱՅԻՍ 1997 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 84 (1339)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՌԴ անվտանգության խորհուրդը ընդունեց երկրի ազգային անվտանգության հայեցակարգը

ՄՈՍԿՎԱ, 7 ՄԱՅԻՍ, ՆՏ: Մայիսի 7-ին Մոսկվայում Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի նախագահությամբ անցկացված Անվտանգության խորհրդի նիստի ժամանակ հավանություն է տրվել երկրի ազգային անվտանգության հայեցակարգին:

Փաստաթղթի նախագծի օգտին հանդես է եկել Անվտանգության խորհրդի քարտուղար Իվան Ռիբկինը: Նրա կարծիքով, նման կարեւոր ռազմավարական փաստաթղթի ընդունումը անհրաժեշտ էր, քանի որ դրա համար Ռուսաստանում հասունացել են բոլոր պայմանները՝ հիմնական քաղաքական ուժերի համաձայնությունը երկրի սահմանադրական, ժողովրդավարական կարգերի պահպանման եւ երկրի ամբողջականության ու անբաժանելիության հարցերի կապակցությամբ:

Իվան Ռիբկինը գտնում է, որ անհրաժեշտ է սահմանել նաեւ Ռուսաստանի ազգային անվտանգությանը սպառնացող տարածաշրջանային հակամարտությունների դիմակայման համար ռեսուրսները: Ընդ որում Ռիբկինը շեշտել է, որ Ռուսաստանը ոչ ոքի չի սպառնում եւ չի ցանկանում սպառնալ, սակայն ազդեցությունը պետք է ստանա լրիվ ծավալով: Իսկ թե որ «մենք ինքներս կորոշենք», ասել է նա:

ԵՐԵՎԱՆ

Հայաստանը կարեւորում է եվրոպական կառույցների հետ սերտացումը

Իսկ Եվրախորհուրդը՝ ժողովրդավարության ապահովումը

Մայիսի 7-ին ԱԺ-ի ոսկեզօծ դահլիճում ելույթ ունեցավ Եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ տիկին Լենի Ֆիշերը: Մինչ նրա ելույթը, ԱԺ նախագահ Բ. Արարքցյանը ողջունելով հյուրին, նշեց, որ Հայաստանը խիստ կարեւորում է սերտացումը եվրոպական կառույցներին: Ըստ այդմ, Արարքցյանը կարեւորեց Ֆիշերի այցը Հայաստան: ԱԺ նախագահը միաժամանակ նկատեց, որ տիկին Ֆիշերը հնարավորություն կունենա Հայաստանում քննարկելու մի շարք կարեւոր հարցեր, այդ թվում ժողովրդավարության եւ բարեփոխումների ընդլայնման, ինչպես նաեւ դատաքաղյան հիմնահարցը:

Իր ելույթում տիկին Ֆիշերը նկատեց, որ 1996 թ. մարտին Հայաստանը դիմել է Եվրախորհուրդ անդամակցության խնդրանքով: Սկսվել է անդամակցության հարցի քննարկման «սովորական գործընթացը»: Իսկ անդամակցության հարցի վերջնական վճիռը պետք է կայացնի Նախարարների կոմիտեն՝ խորհրդարանական վեհաժողովի կարծիքի հիման վրա:

«Եվրախորհուրդը միավորում է 40 երկրներ, 1993 թ. Վիեննայում տեղի ունեցած գագաթաժողովը հաստատեց, որ մեր կազմակերպության կոչումը ժողովրդավարության, իրավական պետության եւ մարդու իրավունքների զարգացումն է: Այդ ժամանակ Եվրախորհուրդը ստացավ աշխարհամասի անվտանգությունը ժողովրդավարության հարցում հսկելու լիազորություն», ընդգծեց Ֆիշերը:

*Ակնհայտ է նաեւ, որ խաղաղության եւ կայունության համար կա*րեւոր են ոչ միայն ռազմական միջոցները, այլեւ մարդու եւ ազգային փոքրամասնությունների պահպանումը, սոցիալական լարվածության թուլացումը, ժողովրդավարության ապահովումը: Անդրադառնալով Ղարաբաղյան հիմնահարցի կարգավորմանը, եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահը նկատեց, որ հիշյալ հիմնահարցը եվրախորհրդում դիտարկվում է որպես Անդրկովկասում առկա բախումներից մեկը, որը լուծելիս պետք է պահպանել սահմանների անձեռնմխելիության, լայն ինքնավարության ընձեռման սկզբունքները:

Այնուհետեւ, Լենի Ֆիշերը կարեւորեց անդրկովկասյան պետությունների համագործակցությունը: Այդ նպատակով Ֆիշերը տեղեկացրեց, որ համագործակցությանն աջակցելու նպատակով ընդունված վեհաժողովի որոշման մեջ ցանկություն է հայտնվում, որ անդրկովկասյան 3 պետությունները ստեղծեն «Անդրկովկասում պետությունների համայնք եւ ընդհանուր խորհրդարանական վեհաժողով»:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

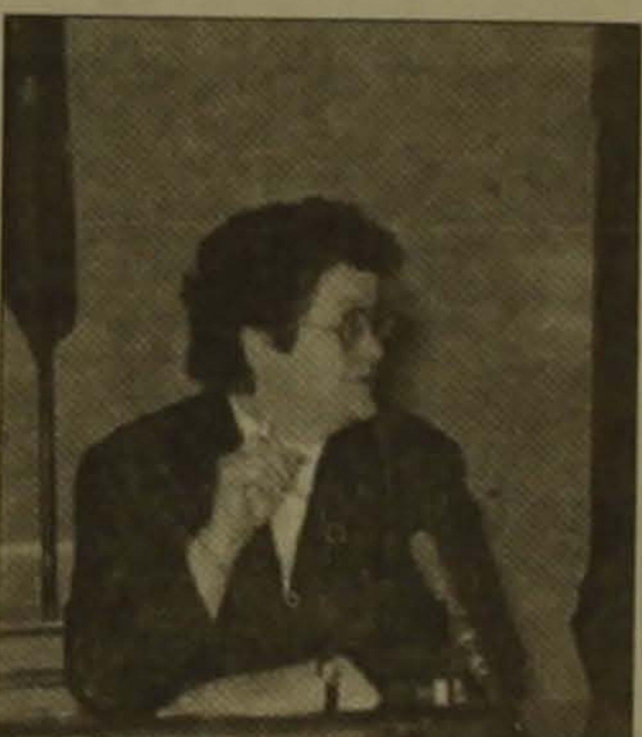

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ռուսաստան-ՆԱՏՕ. Դիրքորոշումների մերձեցում

ԼՅՈՒՔՍԵՄԲՈՒՐԳ, 7 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարար Եվգենի Պրիմակովի եւ ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Խավիեր Սոլանայի միջեւ Լյուքսեմբուրգում երեքշաբթի երեկոյան կայացած կոնսուլտացիաների հերթական հինգերորդ փուլը «ընդհանուր առմամբ արգասավոր» էր: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, բուն արդյունքները այսպես է բնորոշել Ռուսաստանի արտգործնախարարության ղեկավարը: «Որոշ չափով մերձեցել ենք դիրքորոշումները, բայց պահպանվում են այն հարցերը, որոնք դեռեւս մնացել են չլուծված», նշել է նա: Մայիսի 13-ին Մոսկվայում ես սպասում եմ գլխավոր քարտուղար Սոլանային՝ բանակցությունների շարունակման համար: Շատ կարեւոր է, որ դիրքորոշումների ձեռք բերված մերձեցումը հավանության արժանանա ՆԱՏՕ-ի անդամների կողմից, որոնց հետ Սոլանան կխոսի Բրյուսելում»: Պրիմակովի խոսքերով՝ միայն մայիսի 13-ի հանդիպումից հետո կարելի կլինի խոսել այն մասին, արդյոք իրական է, թե ոչ մայիսի 27-ին Ռուսաստան-ՆԱՏՕ պայմանագրի ստորագրումը:

Իսրայելը լռեցնում է ԱՄՆ-ին:

7 ՄԱՅԻՍ, VOA: Իսրայելը հերքում է «Վաշինգտոն փոստ» թերթի այն հաղորդագրությունը, թե հետախուզությունների ղեկավար պաշտոնյան աշխատանքի է կառավարության բարձրաստիճան ներկայացուցչի գործունեությունը նպատակ ունենալով պարզել, թե արդյո՞ք նա զաղտնի տեղեկատվություն է հայտնել Իսրայելի կառավարությանը: Իսրայելի վարչապետ Նաթանյահուի օգնականը հայտարարեց, թե թերթի հաղորդագրությունը հերյուրանք է:

«Վաշինգտոն փոստ» թերթում ասված է, որ ՀԴԲ-ի հետաքննության օբյեկտը ամերիկացի է, որին Իսրայելի հետախուզության սպան Վաշինգտոնից Թել Ավիվ ուղարկված իր հաղորդագրություններում անվանում է «Մեգա»: Ինչպես հաղորդում է թերթը, հետաքննությունը սկսվեց հունվարին այն բանից հետո, երբ ԱՄՆ-ի Ազգային անվտանգության գործակալությունը հայտնվեց բռնել իսրայելյան հետախուզության հաղորդումը:

ՄԻՋԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ-ՀԴԿ խորհրդատվական հանդիպում

Մայիսի 5-ին տեղի ունեցավ խորհրդատվական հանդիպում Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության ատենապետ Հարություն Կարապետյանի, վարչության անդամներ Համլետ Դալլաքյանի, Ռուբեն Սարոյանի եւ Հայաստանի Դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Արամ Սարգսյանի, նախագահի տեղակալներ Կարինե Դանիելյանի, Արամ Սաֆարյանի, նախագահության անդամներ Ազատ Եղիազարյանի, Հակոբ Հակոբյանի եւ Մարիետա Սահակյանի միջեւ:

Հանդիպման ընթացքում, որն անցավ ջերմ եւ անկեղծ մթնոլորտում, շոշափվեցին ներքաղաքական, սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի, ինտեգրացիոն գործընթացների, ԼՂՀ հիմնախնդրի, ՀՀ արտաքին քաղաքականության, միջկուսակցական կապերի զարգացման հետ առնչվող այլ հարցեր: Ընդգծելով առանձին հարցերում մոտեցումների եւ գնահատականների տարբերությունը, կողմերը, այնուամենայնիվ, պետականության կերտման, սոցիալ-տնտեսական ծանր կացության գնահատման, ինտեգրացիոն գործընթացների զարգացման, ԼՂՀ հիմնախնդրի լուծման եւ որոշ այլ հարցերում արձանագրեցին մոտեցումների ընդհանրություն կամ նմանություն: Կողմերը պայմանավորվեցին շարունակել նման հանդիպումները, դրանց մասնակից դարձնելով նաեւ այլ հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների:

Հունիսի վերջից ատոմակայանը կփակվի 60 օրով

7 ՄԱՅԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Երեւանում այսօր կայացավ նախագահին կից անվտանգության խորհրդի հերթական նիստը, որի ժամանակ որոշվեց վերանորոգման եւ վերալիցքավորման ծրագրային աշխատանքներ կատարելու նպատակով հունիսի վերջից 60 օրով փակել հայկական ատոմակայանը: Ինչպես AP գործակալության թղթակցին հաղորդեց Միջուկային վերահսկողության Հայաստանի պետական կոմիտեի նախագահ Աշոտ Մարտիրոսյանը, անհրաժեշտ է փոխել միջուկային վառելիքի մոտ 30 տոկոսը, որի գնման համար անհրաժեշտ 17 մլն ամերիկյան դոլարի վարկը կտրամադրի Ռուսաստանը:

ԱՖՐԻԿԱ

Արեւելյան Զաիրը վերածվել է սպանդանոցի

7 ՄԱՅԻՍ, VOA: Հումանիտար հարցերով եվրամիության կոմիսար Էմմա Բոնինոն հայտարարեց, թե Արեւելյան Զաիրը, որտեղից իրագործվում է ռուանդացի փախստականների հայրենադարձումը, վերածվել է սպանդանոցի: Բոնինոյի խոսքերով, հութու ցեղախմբին պատկանող շուրջ կես միլիոն փախստականներ անհետացել ու դեռ չեն հայտնաբերվել: Զաիրցի ապստամբները հետապնդում են ինչպես փախստականներին, այնպես էլ այն անձանց, ովքեր նրանց օգնություն են ցուցաբերում: Զաիրի ապստամբների ներկայացուցիչը, սակայն, համոզում է, թե ապստամբ ուժերը հարձակվում են միայն եւ միայն հութու ցեղախմբին պատկանող զինված գրոհայինների վրա:

Մյուս կողմից, Զաիրի նախագահ Մոբուտու Սեսե Սեկոն այսօր 48-ժամյա այցով ժամանեց Գաբոնի մայրաքաղաք Լիբրեվիլ: Նկատի ունենալով Զաիրում տիրող արտակարգ բարդ իրավիճակը, որտեղ ապստամբների ջոկատները Լորան Դեզիրե Կաբիլայի գլխավորությամբ մարտեր մղելով մոտենում են Զաիրի մայրաքաղաք Կինշասային, շատ մեկնաբաններ համարում են, որ Մոբուտուն այլեւս չի վերադառնա Զաիր: Առավել եւս, որ ըստ Ֆրանսպրես գործակալության հաղորդագրության, Մոբուտուի հետ Զաիրը լքել են նաեւ նրա կինը եւ երկրի վարչապետը:

ՄԱՅԻՍԻ 8

Կարմիր խաչը այնտեղ է, ուր մարդկանց օգնել է պետք

Մայիսի 8-ը Կարմիր խաչի եւ Կարմիր մահիկի միջազգային օրն է: Այդ կապակցությամբ անդրադառնում ենք միջազգային հզոր շարժման ոլորտներից մեկին՝ զինված հակամարտությունների հետեւանքով կորած մարդկանց որոնման աշխատանքներին, ինչպես նաեւ, փոքրիկ ակնարկով (էջ 3) Հայկական կարմիր խաչի գործունեությանը:

Կարմիր խաչի միջազգային շարժման հիմնադիր Անրի Դյունանը պատահաբար Իտալիայի Սոլֆերինո բնակավայրի մոտ ընթացող դաժան ճակատամարտի, նրա պատճառած զրկանքների ականատեսը դառնալով, համոզվեց, որ այդ զրկանքները հնարավոր կլինեն մեղմել, երբ պատշաճ վերաբերմունք ցուցաբերվեր վիրավոր, հիվանդ մարտիկների նկատմամբ, միջոցներ ձեռնարկվեին ռազմական գործողությունների հետեւանքով կորած անձանց մասին նրանց ընտանիքներին տեղեկացնելու ուղղությամբ: Այս ամենով մտահոգված շվեյցարացի Դյունանը հայրենիք վերադառնալուն պես պատերազմի արհավիրքների մասին իր հուշերը գրքին հանձնելուց բացի, հանձն առավ ստեղծել մի այնպիսի կազմակերպություն, որը փոխհիմնայն եւ նման այլեւայլ խնդիրներ լուծելու առաքելություն պիտի ունենար: Այսպես 1863-ին ստեղծվեց «Վիրավորների խնամակալության միջազգային կազմակերպությունը», որը հետագայում վերանվանվեց Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտե (ԿԽՄԿ):

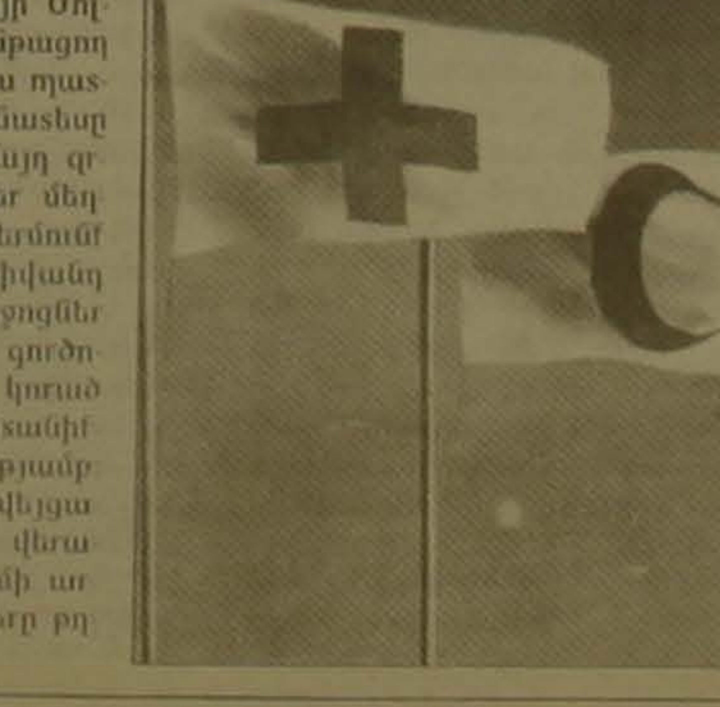

Այդ օրվանից ի վեր ԿԽՄԿ-ն այնտեղ է, ուր մոլեգնում են զինված բախումները, ուր մարդկանց օգնել է պետք:

Տես #

ԱԶԳ

տեղական

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

«ԼՂՀ նախագահի արտահերթ ընտրությունները կանցնեն կազմակերպված»

ԼՂՀ նախագահի մոտ ժամանակներս կայանալիք ընտրությունների վերաբերյալ ԼՂՀ ԿԸՀ նախագահ Մուշեղ Օհանջանյանը օրերս հանդես եկավ ընտրությունների մասին օրենքի որոշ դրույթների պարզաբանությամբ։ ԿԸՀ նախագահը, նախ ափսոսանք հայտնեց «Ռ. Քոչարյանի արցախցիներից բաղկացյալ» փաստի կապակցությամբ, նշելով, սակայն, որ մենք «հաշվի առնելով համազգային շահը, մեր սկսած արդար գործի վերջնական հաղթանակին հասնելու խնդրում ՀՀ վարչապետի դերն ու հեղինակությունը, ՀՀ-ում տիրող սոցիալ-տնտեսական, քաղաքական կացությունը», պետք է, այնուամենայնիվ, «խորին ըմբռնումով մոտենանք այդ նշանակմանը»։

Այնուհետեւ Մ. Օհանջանյանը իր հայտարարությունում նշում է, որ, ի տարբերություն հերթական ընտրությունների, արտահերթ ընտրության ժամանակ բավականին սեղմ ժամկետներ են սահմանված ընտրարշավն անցկացնելու համար, մասնավորապես ընտրական հանձնաժողովների վերակազմավորման կամ կազմավորման, նախագահի թեկնածուների առաջադրման, պաշտոնավարման, գրանցման, ընտրողների հետ հանդիպման ժամկետները։

Բացի այդ՝ հանրապետության նախագահի արտահերթ ընտրությունը, քվեարկության եւ անցկացման կարգը, ընտրողների ցուցակի կազմումը, քվեաթերթիկների ձեւը, ընտրվածությունը, ինչպես նաեւ հանրապետության նախագահի ընտրությունների ամփոփման կարգը կմնան նույնը։ Ընտրված կհամարվի ԼՂՀ նախագահի այն թեկնածուն, որը կստանա թեկնածուների օգտին տրված ձայների կեսից ավելին։ Այն դեպքում, երբ կքվեարկվի մեկ թեկնածու, նա կհանդիսանա ընտրված, եթե ստանա քվեարկությանը մասնակիցների ձայների կեսից ավելին։ Եթե քվեարկվել է երկուսից ավելի թեկնածու եւ նրանցից որեւէ մեկը չի ստացել անհրաժեշտ ձայներ, ապա քվեարկությունից հետո 14-րդ օրն անցկացվում է քվեարկության երկրորդ փուլ, որին կարող են մասնակցել առավել ձայներ ստացած երկու թեկնածու։ Երկրորդ փուլում ընտրված է համարվում առավել ձայներ ստացած թեկնածուն։

Արտահերթ ընտրության արդյունքների մասին հաղորդագրությունը ԿԸՀ-ն մամուլում կհրապարակի ոչ ուշ, քան հինգօրյա ժամկետում։ Արտահերթ ընտրության միջոցով ընտրված ԼՂՀ նախագահը պաշտոնը կստանձնի ընտրություններից հետո, 7-օրյա ժամկետում։

«Վերջին երկու-երեք տարում Լեռնային Ղարաբաղում խորհրդարանական եւ նախագահական ընտրությունններն անցել են բարձր կազմակերպվածությամբ եւ ընտրողների ակտիվ մասնակցությամբ։ Այդ մասին են վկայում անցյալ տարվա նոյեմբերի 24-ին կայացած ընտրություններին մասնակցած արտասահմանյան դիտորդների տեսակետները, մասնավորապես, Ֆրանսիայի Ալֆորվիլ քաղաքի քաղաքապետ, Ֆրանսիայի Սենատի «Ֆրանսիա-Հայաստան» բարեկամության պատգամավորական խմբի նախագահ Ռենե Ռուկեի տեսակետը, որը նշել է, թե ընտրությունները ԼՂՀ-ում փայլուն էին, եւ դրանց արդյունքը որեւէ կասկածի տեղիք չի տալիս։ Մեզ մնում է ԼՂՀ նախագահի արտահերթ ընտրությունը եւս անցկացնել կազմակերպված, դրանով իսկ արժանի պատասխան տալով մեր հարեւաններին, նրանց բարձրացրած վայնասունին», նշեց Մուշեղ Օհանջանյանը։

ԿԸՀ նախագահի տեղեկատվությամբ, ԿԸՀ-ն արդեն ձեռնամուխ է եղել ընտրական փաստաթղթերի մշակման ու տպագրման աշխատանքներին։ Արտահերթ ընտրության օրը հայտարարելուց հետո կիրառվելու է ընտրության անցկացման օրացուցային պլանը, վերակազմավորված եւ կազմավորված շրջանային (քաղաքային) ու տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների կազմը։

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ՄԱՅԻՍԻ 9

ԼՂՀ. Պարգեւատրումներ հաղթանակի օրվա առթիվ

Մայիսի 7-ին ԼՂՀ նախագահի պաշտոնակատար, վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանի հատուկ հրամանագրով ԼՂՀ պաշտպանության ժամանակ ցուցաբերած բացառիկ քաջության եւ անձնական արիության համար, հաղթանակի օրվա եւ Շուշիի ազատագրման 5-րդ տարեդարձի առթիվ ԼՂՀ զինված ուժերի մի խումբ զինծառայողներ պարգեւատրվել են «Մարտական խաչ» I եւ II աստիճանների շքանշաններով։ ԼՂՀ ղեկավարի մյուս հրամանագրով մի խումբ զինծառայողներ, ՆԳՆ մարմինների աշխատակիցներ եւ առողջապահության բնագավառի աշխատակիցներ պարգեւատրվել են «Արիության համար» եւ «Շուշիի ազատագրման համար» մեդալներով, ինչպես նաեւ արժեքավոր նվերներով։

Լ. Պետրոսյանը ստորագրել է մի որոշում, որով էկոնոմիկայի եւ ֆինանսների նախարարությանը ցուցումներ է տրված մարդասիրական օգնության ոչ բյուջետային հաշվին 7 մլն 170 հազար դրամ հատկացնել ԼՂՀ սոցապ նախարարությանը՝ մայիսի 9-ի հաղթանակի օրվա տոնակատարությունների ծրագրային միջոցառումների իրականացման համար։ Ծրագրի շրջանակներում նախատեսված է մեկ մարդու հաշվով 2 հազար դրամի միանվագ օգնություն ցուցաբերել քաղաքացիների համապատասխան խմբերին։ Օգնության բաշխումը պետք է ավարտվի մայիսի 8-ին։

Վ. Ա.

Վետերան-լրագրողների ավանդական հավաք

Մայիսի 7-ին ՀՀ ժուռնալիստների միության նախաձեռնությամբ 5-րդ անգամ անցկացվեց Հայրենական մեծ պատերազմի վետերան-լրագրողների ավանդական հավաքը։ Տոնական սեղանների մոտ հավաքված միության անդամ-վետերաններին ջերմորեն ողջունեց ՀՀ ժուռնալիստների միության նախագահ տիկին Աստղիկ Գեւորգյանը՝ շնորհավորելով թե՛ Հայրենական պատերազմի հաղթական ավարտի, թե՛ Շուշիի ազատագրման փառապանծ տարեդարձի առթիվ։ Հանդիսությանը ներկա էին պատերազմի մասնակից 120 վետերան-լրագրողներից շուրջ 80-ը, որոնք ջերմ մթնոլորտում հիշեցին իրենց մարտական երիտասարդությունը։ Ողջույնի խոսքով հանդես եկան նաեւ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Գեւորգ Ղարիբջանյանը, բանաստեղծ Ամիրան Գալսյանը, լրագրողներ Արշալույս Մարգարյանը, Գրիգոր Բալասանյանը եւ ուրիշներ։

Ռ. Հ.

Հայաստանի 31 վետերաններ պարգեւատրվեցին ուկրաինական հուշամեդալով

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի հրամանագրով Հայրենական մեծ պատերազմում Ուկրաինայի ազատագրմանը մասնակցած հայաստանցի 31 վետերաններ պարգեւատրվել են «Ուկրաինայի ազատագրման 50-ամյակ» հուշամեդալով։

ՀՀ պաշտպանության նախարարության, ինչպես նաեւ հայկական եւ ուկրաինական մշակութային միությունների ներկայացուցիչներ։

ՀՀ-ում Ուկրաինայի դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոն, հանձնելով հուշամեդալները, իր երկրի անունից շնորհակալություն հայտնեց վետերաններին։

Այդ կապակցությամբ մայիսի 7-ին Հայաստանում Ուկրաինայի դեսպանատանը տեղի ունեցավ ընդունելություն, որին մասնակցեցին Հայաստանի վետերանների միության անդամներ,

Դեսպանը երախտագիտությամբ նշեց, որ Ուկրաինայում բնակվող 2 հազարից ավելի հայ մարտիկներ են մարտնչել Ուկրաինայում, որից մոտ հազարը՝ պարտիզանական ջոկատներում։

■ *Հույս կա, որ Հայաստանի համար «Իկարուսները» կվերանորոգվեն։ Մայիսի 26-27-ը Երեւանում տեղի կունենա Հունգարիայի եւ Հայաստանի գործարարների հանդիպում, որի նպատակն է հունգարական ձեռնարկությունների ներկայացուցիչներին ու գործարարներին ծանոթացնել Հայաստանի տնտեսության ու շուկայի հնարավորություններին։ Հանդիպման կազմակերպիչներն են Մոսկվայում Հունգարիայի դեսպանատան առեւտրական ներկայացուցչությունն ու ՀՀ առեւտրաարդյունաբերական պալատը (ԱԱՊ)։ Ըստ ԱԱՊ-ի արտաքին կապերի ու ինֆորմացիայի բաժնի պետ Արա Վարդանյանի, հունգարական գործարար պատվիրակության մեջ ընդգրկված են հունգարական հայտնի ֆիրմաներ, այդ թվում «Իկարուս» ավտոմոբիլային ու «Մեդիմպեքս» դեղագործական ֆիրմաները։ Նախնական տվյալներով, «Իկարուսը» մտադիր է Հայաստանում կազմակերպել ավտոբուսների վաճառք, ինչպես նաեւ առկա հնացած «Իկարուս» ավտոբուսների վերանորոգման ծառայություն։* ԵՏ

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Պ. Գալայճյան. «Աշխատել ի նպաստ հզորացման»

Կիպրոսի Զարգացման բանկը մասնաճյուղ կունենա Հայաստանում

Կիպրահայ համայնքը ձեւավորվել է դեռեւս VI դարում, Աղձնիքից ու մերձեփրատյան շրջաններից Մորիկ կայսեր աքսորած ապստամբ հայերից։ Կիպրահայերի թիվը զգալիորեն ավելացել է XII դարում, Կիպրոսի Լուսինյան եւ Կիլիկիայի հայ թագավորների միջեւ ազգակցական կապերի հաստատումով, համապատասխանաբար քաղաքական եւ տնտեսական հարաբերությունների սերտացումով։ Կիլիկիայում հայկական պետականության անկումից հետո Կիպրոսի թագավորները նույնիսկ տեր են դարձել հայկական թագավորության ժառանգական իրավունքին եւ հռչակվել որպես «թագավոր հայոց»։ Ստեղծվել է առաջնորդական թեմ՝ եպիսկոպոսություն (Նիկոսիայի եւ Ֆամագուստայի եպիսկոպոսներով), բոլոր մեծ բնակավայրերում եղել են շուրջ 12 հայկական եկեղեցիներ։ Այդ ժամանակ Կիլիկիայից հազարավոր հայեր են տեղափոխվել Կիպրոս, որոնք ավելի ուշ նաջնջվել կամ արտագաղթել են մամլուքների ներխուժման հետեւանքով։ 1878-ին, երբ կղզին անցել Անգլիային, Կիպրոսում կար ընդամենը 150 հայ։ Համայնքը կրկին վարացել է 1920-ական թթ. Մեծ եղեռնից ու Կիլիկիայում թուրքական բռնություններից ճողոպրած ..00 հայերի հաշվին։ Այդ թիվը ..ացել է գրեթե անփոփոխ մինչեւ ..0 թ., երբ սկսվեց արտագաղթը ..լիա, Կանադա, Ավստրալիա։ ..-63-ին 600 կիպրահայեր բնակություն հաստատեցին Խորհրդային ..ստանում։ Համայնքը ղեկավարում են Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսությանը ենթարկվող առաջնորդը, ազգային վարչական մարմինները։ Գործում են բարեգործական, մշակութային, մարզական կազմակերպություններ, կուսակցություններ։ Առաջին հայկական դպրոցը Կիպրոսում հիմնվել է XIX դ. երկրորդ կեսին։ Ներկայումս գործում են «Ազգային Նարեկ» վարժարանը (նախակրթարան) եւ Մելգոնյան կրթական հաստատությունը։ Կիպրահայերի հիմնական զբաղմունքը առեւտուրը եւ արհեստներն են։ Համայնքը կրկին նվազելու միտում ունի։ Եվրոպայում կրթություն ստացող երիտասարդների վերադարձն ապահովելու, Կիպրոսում նրանց համապատասխան աշխատանք հատկացնելու շուրջ բանակցություններ են տարվում Կիպրոսի կառավարության եւ նախագահի հետ։ Այդ մասին մեզ հայտնեց Կիպրոսի խորհրդարանում հայկական համայնքի ներկայացուցիչ Պետրոս Գալայճյանը, որն այս օրերին Երեւանում ընթացող «Կիպրոս Էքսպո-Հայաստան 97» ցուցահանդեսի կազմակերպիչներից է։ Տնտեսական համագործակցությանը, առեւտրային կապերի ընդլայնմանը նպաստելուց զատ նրա առաքելությունը նպատակ ունի նաեւ հող նախապատրաստել միջկառավարական հարաբերությունների համար։ Այդ առթիվ նա հանդիպումներ ունեցավ ՀՀ արտաքին գործոց նախարարի, ապա ՀՀ նախագահի հետ, քննության առնելով քաղաքական եւ մշակութային կապերին օժանդակելու, հայ համայնքի պահպանմանը, զարգացմանը նպաստելու, Հայաստան-Կիպրոս տնտեսական հարաբերությունների սերտացումով, Հայաստանի արտահանումը խթանելու խնդիրները։ Պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց Կիպրոսի նախագահի եւ կառավարական պատվիրակության առաջիկա այցի վերաբերյալ, որը մի անգամ հետաձգվել էր։ Անդրադառնալով ցուցահանդեսը նախաձեռնող ֆիրմայի տնօրենի այն դիտարկմանը, որ «Հայաստանը եւ Կիպրոսն ունեն միեւնույն բարեկամները եւ թշնամիները», պրն Գալայճյանը հաստատեց, որ «հույն գաղութը սիրում է մեզ այդ ձեւով բաղդատել»։ Այդուհանդերձ, նա անհրաժեշտ համարեց անցյալը չմոռանալով խորհել ապագայի մասին եւ աշխատել ի նպաստ զարգացման ու հզորացման։ Նա կարեւորեց ՀՀ նախագահի, կենտրոնական բանկի տնօրենի եւ էկոնոմիկայի նախարարի հետ հանդիպումները։ Կիպրոսի Զարգացման բանկը եւ լոնդոնյան մի շարք բանկեր կամենում են մասնաճյուղ բացել Հայաստանում եւ խոշոր ներդրումներ անել։ Բանակցություններ են սկսվել ՀՀ առեւտրաարդյունաբերական պալատի հետ Կիպրոսում ամենամյա միջազգային արդյունաբերական ցուցահանդեսին (որին մասնակցում են 30-40 երկրներ) Հայաստանի մասնակցության շուրջ։ Համայնքի ներկայացուցչի կարծիքով, կարեւորագույն նպատակ է Հայաստանի միջազգային ասպարեզում հանդես գալ եւ հաստատվելը։

Կապերի սերտացման հարցում անժխտելի է մշակույթի կարեւորությունը, եւ առաջիկայում (հունիս-հուլիսին) կկազմակերպվի կիպրական մշակույթի շաբաթ։ Փոխանակումներն անշուշտ նպաստավոր դեր կունենան կիպրական համայնքի համար։

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Մարդու իրավունքներ

ՄԱՄԼՈ ԱՍՈՒԼԻՍ

Ադրբեջանն զբաղվում է պետական ահաբեկչությամբ

Կառավարական մակարդակով իրականացվող «սեւ բիզնեսը» հանցագործություն է համաշխարհային քաղաքակրթության դեմ

Մայիսի 7-ին ՀՀ ժուռնալիստի տանը տեղի ունեցավ «Պատանդների պաշտպանության ֆոնդի» մամլո ասուլիսը: Ֆոնդի նախագահ Միքայել Արամյանը եւ գործադիր տնօրեն Լարիսա Ալավերդյանը հայտնեցին, որ 1997 թվականի ապրիլ-մայիս ամիսներին Միջազգային կարմիր խաչի միջնորդությամբ եւ աջակցությամբ Ադրբեջանի հետ գերիների փոխանակման հերթական 3-րդ փուլի ընթացքում վերադարձվել են 18 հայազգի քաղաքացիներ: Նրանցից 2-ը կանայք են, 1-ը երեխա, 2-ը հոգեկան հիվանդ են, 1-ը տառապում է հոգեկան բացահայտ շեղումներով, ընդ որում այս երեքն էլ հիվանդացել են ոչ թե գերության մեջ եղած ժամանակ, այլ դրանից շատ առաջ: Մնացած 12-ից 6-ը որեւէ առնչություն չեն ունեցել զինվորական ծառայության, չեն մասնակցել Ադրբեջանի դեմ որեւէ գործողության, մյուս 6-ը թեեւ զինվորական ծառայության մեջ են եղել, սակայն գերության մեջ են հայտնվել ոչ թե մարտական գործողություններին մասնակցելու, այլ խաղաղ ժամանակ հափշտակվելու պատճառով: Բոլոր 18-ն էլ, այսպիսով, չեն կարող դիտվել իբրեւ գերիներ, առավել եւս ռազմագերիներ, նրանք, պարզապես, ամենատարբեր բնակավայրերից վերջին մեկ տարում հափշտակված հայազգի մարդիկ են, եւ հափշտակվել են մեծ մասամբ Հայաստանից շատ հեռու Ռուսաստանի եւ այլ պետությունների տարածքներում, տեղափոխվել են Ադրբեջան հետագայում ադրբեջանցի ռազմագերիների հետ փոխանակելու նպատակով: Ավելին, նրանք ոչ բոլորն են Հայաստանի քաղաքացիներ: Օրինակ, 1996 թ. հունիս-դեկտեմբերին հափշտակված եւ Ադրբեջան տարված, այնուհետեւ այս փոխանակման ժամանակ Հայաստանին հանձնված Ալեն Զաքարի Պողոսովը Ռուսաստանի քաղաքացի է եւ Հայաստանում ոչ ոք չունի: (Վերջին 2 տարում գերիների փոխանակման ժամանակ Հայաստանին հանձնված մարդկանցից Հայաստանի հետ որեւէ առնչություն չունեցող եւ մեր քաղաքացին չհանդիսացող հայազգի մարդկանց թիվը 21-ն է: Նրանցից 11-ը մինչեւ այսօր Հայաստանում են մնացել եւ նույնիսկ իրենց երկրները վերադառնալ չեն կարողանում): Այսինքն, «քաղաքակիրթ» Ադրբեջանը հովանավորում է իր եւ օտարազգի ոճրագործներին, որոնք հենց միայն ազգային պատկանելության հատկանիշով, որտեղից ուզում է լինի, հայեր են հափշտակում եւ հանձնում Ադրբեջանի իշխանություններին, որոնք անամոթաբար հետագայում փորձում են այս կարգի անմեղներին ներկայացնել իբրեւ ռազմագերիներ: Համաշխարհային հանրության աչքի առաջ մի ողջ պետություն զբաղվում է «մարդորսության» ոճրային արհեստը խրախուսելով, այդպիսի «սեւ բիզնեսը» հովանավորելով:

Մամլո ասուլիսին մասնակցում էին վերջերս գերիների փոխանակման ժամանակ Հայաստանին հանձնված Սամվել եւ Սերգեյ Հովակիմյանները: Վերջինս, 51-ամյա շինարար, պատմեց սահմռկեցուցիչ մանրամասներ, թե ինքը եւ իր եղբորորդին ինչպես են հայտնվել Ադրբեջանում եւ ինչ դաժանագույն վերաբերմունքի են արժանացել: Սերգեյ Հովակիմյանի պատմածով 1996-ին ինքն ու եղբորորդին աշխատելիս են եղել Նալչիկում: Սեպտեմբերի 5-ին հեռագիր են ստացել, որ Սերգեյի քույրը մահացել է: Նալչիկից ավտոբուսով մեկնել են Մինվոդի, բայց ինքնաթիռ չի եղել: Եկել են Վլադիկավկազ, այստեղ վարձել Զուրաբ անունով մի վրացու ավտոմեքենա, որպեսզի իրենց հասցնի Թբիլիսի: Եվ հայազգի մարդկանց կեղտոտ «առեւտրով» զբաղվող այս վարորդը տեղանքին անծանոթ, վստահ զգոնությունը կորցրած Հովակիմյաններին տարել-հասցրել է... Ադրբեջանի սահմաններին: Հետագայում իմացել են, որ այդ «գործարքի» համար ադրբեջանցիները վրացուն վճարել են 3000 դոլար: Իսկ այս ճանապարհով իրենց «ճանկն» ընկած հայազգի քաղաքացիների ազատման համար հարազատներից սովորաբար պահանջում են 30-50 հազար դոլար:

Սերգեյ Հովակիմյանը պատմեց այն անմարդկային ծեծուջարդի մասին, որին ենթարկվել են իրենք սկզբում Ղազախում, ապա Բաքվի մոտ գտնվող Գոբուստանի հատուկ ռեժիմի ճամբարում: Այստեղ հայազգի քաղաքացիներին հարկադրել են շինարարական աշխատանքներ կատարել: Հովակիմյանը ոչ մի հայ ռազմագերու չի տեսել: Նրան հայտնի է, որ 37-ամյա Լարիսա Կիրակոսյանին հափշտակել են Թուրքիայից, ուր նա գնացած է եղել առեւտրի, եւ որ նրան քույրերը հանել են հյուրանոցից եւ խաբելով, թե տանում են Վրաստան, հանձնել են Նախիջեւանի իրենց ցեղակիցներին: 15-ամյա Գարիկ Օգանովին, որի ծնողները Ադրբեջանից բռնագաղթած փախստականներ են եւ ապրում են Մեղրիում, ինչ-որ անհայտ անձինք հափշտակել են հենց Մեղրիում, նախապես գլխին հարվածելով [illegible] հետո, այնուհետեւ այս անչափահաս երեխան ուղարկել է եղել Իրանի տարածքում, որտեղից նրան վաճառել են Ադրբեջանին եւ նույն Գոբուստանում ադրբեջանցի մի զինծառայողի մոտ պահել իբրեւ... ստրուկ:

Բոլոր պատանդները, անխտիր, ենթարկվում են արժանապատվությունը վիրավորող անմարդկային ստորացումների եւ ֆիզիկական բռնությունների: Սերգեյ Հովակիմյանին ադրբեջանցի մի բանտապահ ասել է, թե բանտի պարսպից դուրս կա մի «եղբայրական գերեզման», ուր նետում են կտտանքներից մահացած հայ պատանդներին: Քսաներկուամյա երեւանցի մի պատանդ հայտարարել է, թե ինքը «Ադրբեջանի համար չի աշխատի եւ ադրբեջանցիների հացը չի ուտի»: Ծեծելով սպանել են այս անմեղ հայորդուն եւ նետել նույն «եղբայրական գերեզմանը»: Ո՞վ իմանա՝ քանի՞ քաղաքացի են հիմա այնտեղ հանգչում ադրբեջանական վայրագության մեր նորօրյա զոհերը:

«Մարդու իրավունքներից» ու «միջազգային իրավունքի նորմերից» ճամարտակող, «Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության հարգման» սկզբունքի դիրքերից հանդես եկող բոլոր քաղաքական գործիչներին Բիլ Քլինթոնից մինչեւ Սուլեյման Դեմիրել, կուզենայի հարցնել՝ հասկանո՞ւմ են, արդյոք, որ պաշտպանում են միջազգային բոլոր օրենքներով դատապարտված ահաբեկչությունը պետական քաղաքականություն դարձրած մի ոճրագործ պետության անարդար, անմարդկային եւ, միեւնույն է, տանուլ տված շահերը:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Կարմիր խաչն այնտեղ է, ուր մարդկանց օգնել է պետք

Սկիզբը էջ 1

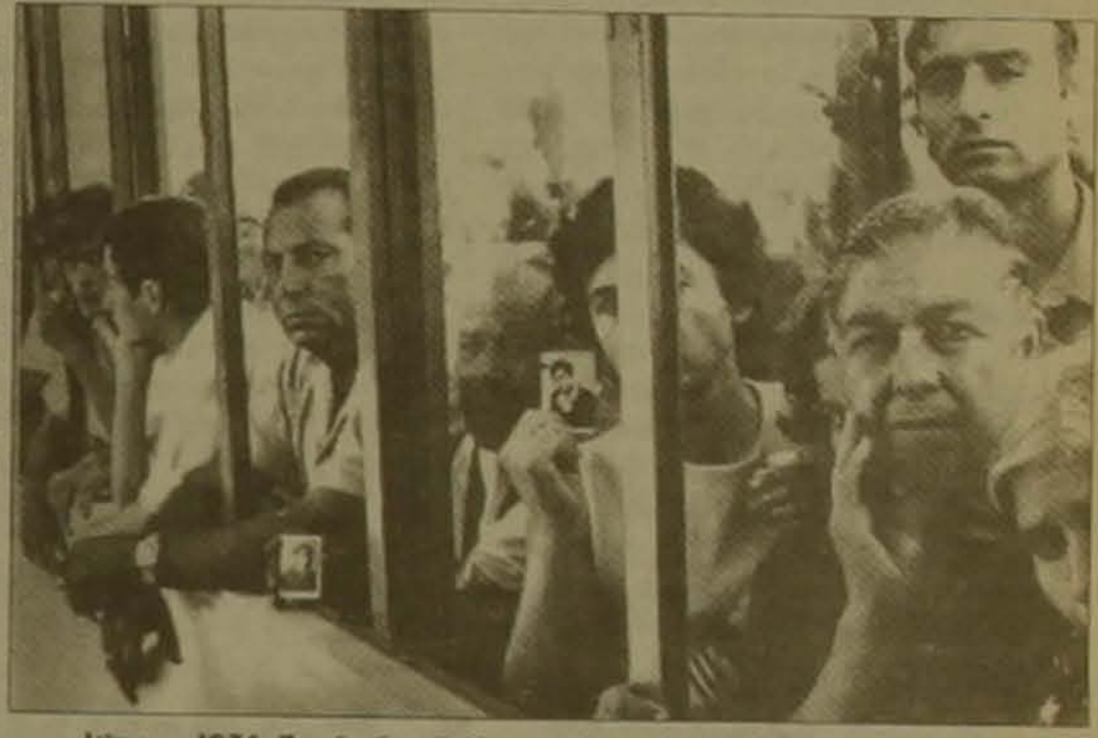

Կիպրոս 1974: Հույն ընտանիքները փնտրում են իրենց կորած հարազատներին

Գործունեության ամենակարեւոր ոլորտներից մեկը որոնման ծառայությունն է, որը, ինչպես նաեւ մարդկային տառապանքները մեղմելուն ուղղված մյուս ծառայությունները, առավել կանոնակարգվեց 1949-ի Ժնեւյան համաձայնագրերի եւ նրանց լրացուցիչ արձանագրությունների ընդունումից հետո:

Փաստորեն մինչեւ կազմակերպության ստեղծումը հակառակորդի ձեռքն ընկած զինվորը զրկված էր հարազատներին իր մասին որեւէ լուր հաղորդելու հնարավորությունից: Առաջին անգամ ԿԽՄԿ-ի միջնորդությամբ նման հնարավորություն ստեղծվեց 1870-ին, երբ ֆրանս-պրուսական պատերազմի մասնակիցները համաձայնեցին փոխանակել իրենց կողմից գերեվարված վիրավորների ցուցակները: Բախումների ընթացքում ԿԽՄԿ-ն շարունակում է ամեն կերպ հետեւել, հակառակորդի գերության մեջ գտնվող զինվորականներին, հակառակորդ կողմի ձեռքն ընկած քաղաքացիական անձանց՝ նրանց մասին հոգ տանելու, ինչպես նաեւ Կարմիր խաչի ուղերձ-նամակների միջոցով վերջիններիս ընտանիքների հետ կապը վերականգնելու համար: Ժնեւյան համաձայնագրերը ստորագրած երկրները (այսօր՝ 188, այդ թվում Հայաստանի Հանրապետությունը) վերոհիշյալ խնդիրները կարգավորելու հարցում որոշակի պարտավորություններ ունեն: Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեն կարող է հաջողությամբ գործել այն դեպքում միայն, երբ արգելափակող իշխանությունները տրամադրեն այն անհրաժեշտ տեղեկությունները, որոնց օգնությամբ հնարավոր կլինի հետեւել գերյալին մինչեւ ազատագրման պահը: Ըստ Ժնեւյան համաձայնագրերի 25-րդ հոդվածի, «Հակամարտության կողմ հանդիսացող երկրի տարածքում գտնվող անձինք պետք է հնարավորություն ունենան զուտ անձնական բնույթի տեղեկություններ հաղորդել իրենց ընտանիքի անդամներին, ուր էլ որ նրանք լինեն, եւ տեղեկություններ ստանալ նրանց մասին»: Չնայած Ժնեւյան համաձայնագրերը պարտավորեցնում են կողմերին այսպիսի ռազմական գործողությունների դադարից անմիջապես հետո ազատ արձակել բոլոր արգելափակվածներին, այնուամենայնիվ, քիչ չեն դեպքերը, երբ հակամարտող կողմերից շատերը շարունակում են պահել իրենց ձեռքում գտնվող հակառակորդ կողմը ներկայացնող անձանց: Այդ է պատճառը, որ ԿԽՄԿ-ն շարունակում է հակամարտության գոտում գտնվել հրադադարից հետո եւս: Կրակոցների դադարը, ցավոք, միշտ չէ, որ արգելափակվածներին թույլ է տալիս տուն դառնալ կամ էլ գոնե հարազատներին տեղյակ պահել իրենց մասին՝ չնայած ԿԽՄԿ-ի կողմից ձեռնարկվող միջոցներին:

Այսպիսի մի դեպք է ներկայացնում ԿԽՄԿ-ի հեղինակած 1997-ի գրպանի օրացույցը: 1993-ի ապրիլից հետո ոչ մի լուր չունենալով իր որդու մասին՝ ԿԽՄԿ Ստեփանակերտի գրասենյակ է դիմել օրացույցի վրա պատկերված ղարաբաղցի մայրիկը՝ լիահույս, որ գոնե Կարմիր խաչը կկարողանա փարատել իր վիշտը, իրեն որդու մասին որեւէ լուր տրամադրելով: ԿԽՄԿ-ի՝ այս հարցը դրական լուծելուն ուղղված բոլոր ջանքերն առայժմ ցանկալի արդյունք չեն տվել: Եվ, դժբախտաբար, այս դեպքը միակը չէ: Ակներեւ է, որ կորած անձանց ճակատագրի բացահայտումը մեծապես կախված է իշխանությունների պատրաստակամությունից եւ համագործակցելու ցանկությունից, խաղաղության հաստատման գործընթացից եւ հակամարտող կողմերի փոխադարձ վստահությունից:

Այսօր Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեն՝ Կարմիր խաչի եւ Կարմիր մահիկի միջազգային շարժման հիմնադիր մարմինը, շուրջ 60 պատվիրակություններ ունի աշխարհի ամենաթեժ կետերում: Եվ ամենուրեք, հավատարիմ իր հանձնառությանը, այն կատարում է չեզոք միջնորդի իր առաքելությունը, օգնության ձեռք մեկնելով միջազգային զինված ընդհարումների եւ ներքին բախումների զոհերին, [illegible] հակամարտող կողմերին քաղաքական-ռազմական բանակցություններին զուգահեռ մարդասիրական խնդիրների կարգավորման կարեւորության մասին, պնդելով ընտանիքների՝ իրենց հարազատների մասին տեղեկություններ ստանալու իրավունքի մասին:

ԱՇՈՏ ԱՂԱՅԱՆ

ԿԽՄԿ հայաստանյան պատվիրակության լրատվության պատասխանատու

«Օգնեք մեզ՝ օգնելու»

Դիմում է Հայկական կարմիր խաչի ընկերությունը

Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունը, Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեն, Կարմիր խաչի, Կարմիր մահիկի ընկերությունների միջազգային ֆեդերացիան Մ. Սարյանի հուշարձանին կից պուրակում կազմակերպել են տոնակատարություն, որտեղ տեղի կունենան «Չեռնոբիլ. 10 տարի անց» ցուցահանդեսի բացման արարողություն, առաջին օգնության վարժությունների ցուցադրում, համերգներ, տիկնիկային ներկայացում եւ հանգանակություն: Հայաստանում ԿԽ-ի գործունեությունն ակտիվացավ երկրաշարժից հետո եւ մինչ օրս իրականացվել եւ իրականացվում են բազմաթիվ ծրագրեր: 1992-ից ի վեր Կարմիր խաչի եւ Կարմիր մահիկի ընկերությունների միջազգային ֆեդերացիայի աջակցությամբ ՀՀ ողջ տարածքում գործում է «Գթության ծառայություն» ծրագիրը, որի նպատակն է օգնել առավել կարիքավորներին: Ներկայումս ծրագրում ընդգրկված 140 այցելու քույրերի անհատույց խնամքի տակ են գտնվում անապահով խմբերի 1650 կարիքավորներ, որոնք ի վիճակի չեն լուծելու իրենց սանիտարահիգիենիկ եւ կենցաղային խնդիրները: ՀԿԽ-ի այս տարվա կարգախոսն է «Օգնեք մեզ օգնելու»: Երբ նախկինում ՀԿԽ-ն նյութական օժանդակությունը ստանում էր արտերկրից եւ հնարավորին չափ կարողանում օգնություն ցուցաբերել հանրապետության առավել կարիքավորներին, ապա այս տարի օգնության քանակը կտրուկ նվազել է, քանի որ ըստ նրանց հանրապետությունը գտնվում է հարստացման ճանապարհին, ուստի այսուհետ տեղական կազմակերպությունները պետք է սատար կանգնեն պետության կարիքավորներին: ՀԿԽ-ում հաշվառված են մոտ 7000 հաշմանդամ երեխաներ: ՀԿԽ-ի միջոցներով գործում է «Այրումի» ճամբարը, ուր ամեն տարի ամռանը հանգստանում են ծնողազուրկ երեխաները, իսկ մյուս ամիսներին ճամբարը հիվանդ երեխաների վերականգնման կենտրոն է: ՀԿԽ-ն չունի գործունեության որեւէ սահմանափակում եւ ցանկացած առաջարկության եւ ֆինանսավորման դեպքում պատրաստ է օգնելու կարիքավորներին: Օգնություն է տրամադրում նաեւ ծերանոցներին, մանկատներին, օժանդակ եւ գիշերօթիկ դպրոցներին, հոգեբուժական եւ մաշկա-վեներոլոգիական հիվանդանոցներին, որոնց համար ապահովում են անհրաժեշտ սննդամթերք: Այս տարի ՀԿԽ-ն ունի մեր իսկ նյութական օժանդակության կարիքը: Եվ մայիսի 8-ը դառնալու է հանգանակության առաջին օրը:

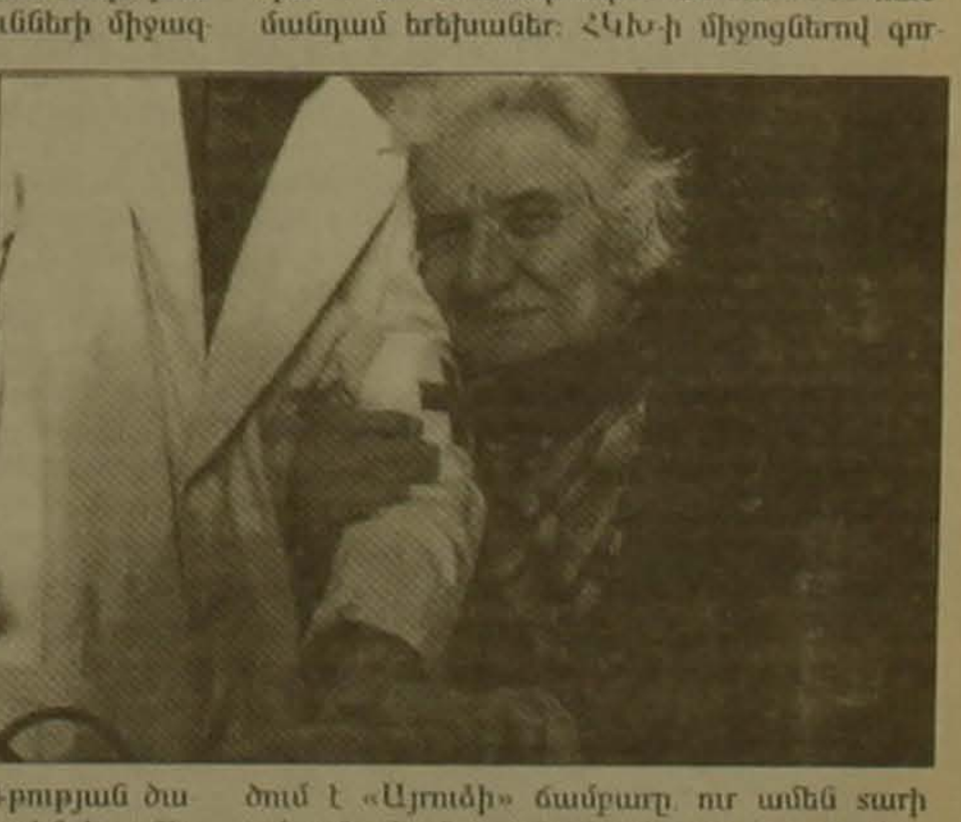

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

Դատաքննությունն ավարտվում է, իսկ «սենսացիոն» տեսաերիզը չկա

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ գերագույն դատարանում ավարտին է մոտենում առանձնապես խոշոր չափի յուրացումների մեջ մեղադրվող ՆԳ նախկին նախարարի տնտեսական հարցերով նախկին օգնական Արամ Պետրոսյանի եւ մյուսների դատաքննությունը: Մայիսի 7-ին հարցաքննվեց մեկ լրացուցիչ վկա, գործին կցվեցին փաստաբանների կողմից ներկայացված նոր փաստաթղթեր: Սակայն Ա. Պետրոսյանի հայտնած «սենսացիոն» տեսաերիզի վերաբերյալ ոչ մի միջնորդություն չարվեց: Այնինչ, երբ իրոք նման նյութ գոյություն ունի, որը կարող է [illegible] գլխիվայր շրջել դատավարությունը, ապա պետք է ներկայացվի գոնե այժմ: Պարզ է, որ դատավճռից հետո տեսաերիզի ի հայտ գալն այլեւս ոչ մի նշանակություն չի ունենա: Ըստ էության Ա. Պետրոսյանը նման հայտարարությամբ պարզապես աշխատում է անուղղակի կերպով ճնշում գործադրել դատարանի վրա, թե իբր տեսաերիզի ի հայտ գալով կվարկաբեկվի «անարդար» դատավճիռը:

Իսկ դատական հաջորդ նիստում, երբ չարվեն նոր միջնորդություններ, ապա դատախազն արդեն հանդես կգա մեղադրական ճառով:

Շուշի. Հերոսամարտի եւ Մշակույթի քաղաք

Շուշին գտնվում է Ղարաբաղի լեռնաշղթայի արեւելյան նախալեռնային փոքր սարավանդի վրա: Քաղաքի բարձրությունը ծովի մակերեւույթից 1350-1500 մետր է: Որպես բերդ-ամրոց ու հենակետ, մեր նախնիների կողմից այդ բարձրադիր վայրի ընտրությունը պատահական չի եղել: Սարահարթը, որտեղ տեղադրված է Շուշին, երեք կողմից շրջապատված է խիստ զառիթափ, անդնդախոր, բայց անզուգական գեղեցկություն ունեցող կիրճով, որտեղով հոսում է Արցախի նշանավոր գետերից մեկը՝ Կարկառը: Չնայած բարձրլեռնային դիրքին, քաղաքի կլիմայական պայմանները մեղմ են եւ լեռնային մաքուր օդի, շրջապատի նկատմամբ իշխող դիրքի, գեղեցկության, հանքային բուժիչ ջրի առկայության, հայկական ճարտարապետական եզակի կոթողների շնորհիվ այն առողջարանային, հանգստյան եւ տուրիստական մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում: Շուշիի պատմության վերաբերյալ փաստեր, հուշարձաններ պահպանվել են շատ հին ժամանակներից: Այս բարձունքի վրա տեղծված ամրոցը խոշոր դեր է խաղացել դեռեւս Արցախի սահմանները ներխուժած սելջուկների, մոնղոլների դեմ հայ ժողովրդի մղած պայքարի ժամանակ: Սակայն նրա փառքը առավել տարածվեց 18-րդ դարի սկզբներին, երբ Արցախ ներխուժած թուրքական մեծաթիվ զորքերն այստեղ լուրջ դիմադրության են հանդիպել եւ ետ շպրտվել:

Շուշին նշանավոր դարձել էր անառիկ բերդ-ամրոց: Առաջին բերդապարիսպները այստեղ սկսել են կառուցել 1724 թվականից, որոնք այժմ էլ պահպանվում են:

Թշնամու հանկարծակի հարձակումներից պաշտպանվելու համար շրջակա գյուղերի հայությունը պատսպարվում էր բերդ-ամրոցում: Թուրքական, պարսկական մեծաթիվ զորքերը բազմիցս հարձակվել, երկար ժամանակ պաշարել են Շուշին, սակայն այստեղ եւ նրա շրջակայքում պատսպարված հայերը հերոսաբար պաշտպանվել, հետ են շպրտել թշնամիներին: Այդպիսի հերոսական բազմաթիվ պաշտպանություններից հայտնի են նաեւ 1795 թ. Աղա Մահմեդ Ղաջարի ու 1826 թ. Աբաս Միրզայի զորքերի դեմ մղած Շուշիի հերոսամարտերը:

1840-ական թվականներից Շուշին արդեն հանրահայտ, եռուն կյանքով ապրող քաղաք էր: 1916 թ. ուներ 43,5 հազ. բնակիչ, որի բացարձակ գերակշռող մասը հայեր էին:

Իսկ ինչպես են մահմեդականները մուտք գործել Արցախի սրտում գտնվող հայկական այս անմատչելի բերդ-ամրոցը:

Վարանդայի Մելիք-Շահնազար [illegible] ապօրինաբար զավթում է մելիքության աթոռը: Արցախի մյուս չորս մելիքները միացյալ ուժերով հանդես են գալիս այդ ինքնակոչի դեմ: Հայրենասեր մելիքներից պաշտպանվելու համար Շահնազարը բարեկամանում է Դաշտային Արցախի արեւելյան տափաստանային հարակից արոտավայրերում թափառող թուրք անասնապահ ցեղերի առաջնորդներից մեկի՝ Փանահի հետ, նրան նվիրում Վարանդայի տարածքում գտնվող Շոշի (Շուշիի) բերդը:

Այդպիսով, ինչպես Րաֆֆին է նշում, Ղարաբաղի մեջ ընկավ մի օտար «ցեց»: Հենց այդ «ցեցն» էլ այնպես արմատակալեց հայաբնակ Շուշի քաղաքում, որ հատկապես 1920 թվականից հետո տարածվեց նաեւ ամբողջ Արցախում՝ ջանալով Նախիջեւանի օրինակով այն հայաթափել:

Շուշին որպես քաղաք արագ սկսեց զարգանալ հատկապես 19-րդ դարի սկզբներին Ղարաբաղը Ռուսաստանին միանալուց հետո: 1805 թ. հետո այստեղ հիմնվեցին մետաքսագործական, գորգագործական ֆաբրիկաներ, կոշկակարական, մետաղագործական, դարբնոցային, կարի արհեստանոցներ: Արագորեն զարգացան առեւտրատնտեսական կապերը Ռուսաստանի եւ Եվրոպական շատ երկրների հետ: Շուշին դարձավ մշակութային, կրթական կենտրոն: 1820-ական թվականներից այստեղ բացվեցին դպրոցներ, տպարան, հրատարակվեցին թերթեր, գրքեր:

Այդ տեսակետից հատկապես խոշոր դեր խաղացին Շուշիում 1838 թ. բացված թեմական եւ 1881 թ. բացված ռուսական դպրոցները: Ընդհանուր առմամբ մինչեւ թուրք բարբարոսների կողմից Շուշիի ավերումը (1920 թ.) այս քաղաքում գործել է տարբեր տիպի 12 դպրոց: Դրանցից հայ ժողովրդի հասարակական-քաղաքական ու մշակութային կյանքում անգնահատելի դեր է խաղացել թեմական դպրոցը, որտեղ բեղմնավոր աշխատանքներ են կատարել ականավոր շատ հայ մանկավարժներ, գրողներ, հասարակական գործիչներ: Մասնավորապես անգնահատելի են եղել Պետրոս Շանշյանի, Պերճ Պռոշյանի, Դ. Աղայանի, Վ. Փափազյանի, Լեոյի եւ այլոց աշխատանքները: Մնայուն է Ղարաբաղի խիզախ կանանցից մեկի՝ Մարիամ Հախումյանի ծառայությունը, որը մեծ դեր է խաղացել Շուշիի Ս. Մարիամյան օրիորդաց դպրոցի բացման գործում:

19-րդ դարում Շուշին հայ մշակութային կյանքի ծաղկման թերեւս ամենանշանավոր կենտրոնն է եղել: 1860-ական թվականներից այստեղ արագորեն զարգանում է նաեւ թատերական եւ երաժշտական արվեստը, կազմակերպվում են թատերական խմբեր: Հատկապես նշանավոր էր «Խանդամիրյան թատրոնը»: Շուշիի թատերախմբերում տարբեր ժամանակներում հանդես են եկել Գ. Չմշկյանը, Պ. Ադամյանը, Հ. Աբելյանը, Հ. Զարիֆյանը, Սիրանույշը, Օ. Գուլազյանը եւ հայ բեմի այլ նշանավոր գործիչներ: Շուշին հանրահայտ է եղել նաեւ ժողովրդական երաժշտության զարգացման գործում: 1911 թ. թեմական եւ հայկական օրիորդաց դպրոցների սաներից կոմպոզիտոր Ստեփան Դեմուրյանը կազմակերպել է 60 հոգուց բաղկացած քառաձայն երգչախումբ: Շուշիում տարբեր ժամանակներում ելույթ են ունեցել Կոմիտասը, Կարա Մուրզան եւ ուրիշ նշանավոր երաժշտագետներ: Շուշին բազմակողմանի կապեր է ունեցել Թիֆլիսի, Բաքվի, Մոսկվայի, Պետերբուրգի, Կիեւի, Խարկովի, Օդեսայի, Բեռլինի, Փարիզի, Ցյուրիխի, Լոնդոնի, Քեմբրիջի, Օքսֆորդի, Վարշավայի, Լիոնի ու այլ խոշոր քաղաքների հետ, որտեղ կրթություն են ստացել արցախահայ շատ երիտասարդներ:

Պատահական չէ, որ Շուշին տվել է մշակույթի, գիտության, ռազմական, քաղաքական, պետական, տնտեսական խոշոր շատ գործիչներ: Այստեղ են ծնվել [illegible] խոշոր գործիչներ Ի. [illegible], Ս. Կասյանը, Ս. Տեր-Գաբրիելյանը, հանրահայտ գրող Մուրացանը, ականավոր գիտնականներ Լեոն, Աշոտ Հովհաննիսյանը, Ա. Թախտաջյանը, հանրահայտ երաժշտագետներ Ա. Մելիք-Փաշայանը, Դ. Ղազարյանը, Ա. Ալեքսանդրյանը, Ս. Դեմուրյանը, տաղանդավոր դերասաններ Վ. Վաղարշյանը, Գ. Գաբրիելյանը: Այս քաղաքում են ծնվել ռուսական բանակի փառաբանված զորավար, գեներալ Հովհաննես Լազարյանը (Լազարեւ), Խորհրդային Միության կրկնակի հերոս, օդաչու Նելսոն Ստեփանյանը:

Ճարտարապետական առումով Շուշին մեծ հետաքրքրություն ներկայացնող քաղաք էր: Նրա հայաբնակ թաղամասերը զբաղեցնում էին քաղաքի բարձրադիր մասը եւ կոչվում էին Ղազանչեցոց, Մեղրեցոց եւ այլ թաղամասեր: Հայկական թաղամասերը կառուցվում էին ճարտարապետական հետաքրքիր շենքերով, ունեցել են իրենց կենտրոնները, դպրոցները, ակումբները, գրադարանները, խանութները, հյուրանոցները, եկեղեցիները: Ճարտարապետական առումով մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում Ղազանչեցոց Ամենափրկիչ մայր տաճարը, որը 1920 թ. թուրքերը բարբարոսաբար ավերեցին: Ազատագրվելուց հետո այդ մայր տաճարը երեւանցի հայրենասեր շինարար վարպետների մեծ ջանքերով վերանորոգվեց, որը եւ 1996 թ. վերջերին նորից Շուշիի կենտրոնում իր վեհությամբ խոյացավ: Քաղաքի ճարտարապետական նշանավոր կոթողներից էին նաեւ «Կանաչ Ժամ», Ագուլեցոց Ս. Աստվածածին, Մեղրեցոց Ս. Աստվածածին եկեղեցիները, «Խանդամիրյան թատրոնի», թեմական դպրոցի ու շատ այլ հրաշալի շենքեր:

1920 թ. թուրքական հրոսակախմբերը բարբարոսաբար հրդեհել ու ավերել են այս գեղատեսիլ քաղաքի հայկական թաղամասերը, ճարտարապետական կոթողները, սպանել մի քանի տասնյակ հազար հայերի:

Հայկական թաղամասերի ավերակները մնում էին մինչեւ 1960-ական թվականները: Հետագայում դրանց տեղը կառուցվել են բազմահարկ բնակելի շենքեր եւ բնակեցվել թուրք ազերիներով: 1988 թ. սկսված ղարաբաղյան ազգային-ազատագրական շարժումների հետ կապված թուրք-ազերիները նորից Շուշիում կազմակերպեցին հայերի ցեղասպանություն, որի հետեւանքով մնացած վերջին հայերը ստիպված էին թողնել հարազատ քաղաքը եւ տեղափոխվել Ստեփանակերտ: Այսպիսով, Շուշի քաղաքը 1988-1990 թթ. նորից լրիվ հայաթափվեց: Դեռ ավելին, հայկական այդ անառիկ բերդաքաղաքը թուրք-ազերիները այս անգամ իրենք դարձրին անմատչելի ամրոց, որտեղից չորս տարի շարունակ օր ու գիշեր Ստեփանակերտը (որը գտնվում է Շուշիից ընդամենը 11 կմ հեռավորության վրա ու ցածրադիր վայրում) հրետակոծում էին օրական մի քանի հարյուր հզոր ռումբերով, նպատակ ունենալով այդ բարձունքից հիմնահատակ ավերել ինքնուրույն ԼՂՀ մայրաքաղաքը եւ շրջակա բնակավայրերը: Իսկ դա նշանակում էր լրիվ, վերջնականապես հայաթափել Արցախը եւ առհավետ կորցնել հազարամյակների փառավոր պատմություն ունեցող հայկական այդ երկրամասը:

Հայ ազատամարտիկների հերոսությամբ հինգ տարի առաջ 1992 թ. մայիսի 9-ին ազատագրվեց Շուշին եւ արմատախիլ արվեց 240 տարի առաջ Մելիք Շահնազարի դավաճանությամբ այստեղ ընկած վերջին «ցեցը»: Այժմ արագորեն վերակենդանանում է հայ մշակույթի ու կրթության երբեմնի փառաբանված կենտրոնը:

ՍԵՐԳԵՅ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

«ՆԱԽԻՋԵՎԱՆ» ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ

Միությունը համախմբում է նախիջեւանահայերին

ՀՀ-ում գործող տասնյակ հասարակական կազմակերպություններից մեկն է «Նախիջեւան» հայրենակցական միությունը: Ստեղծվել է 1989 թ. դեկտեմբերի 21-ին իր բնօրրանից հարկադրաբար հեռացած տարագիր նախիջեւանահայության կամքով: ՀՀ կառավարության կողմից պաշտոնապես գրանցվել է 1990 թ. հուլիսի 9-ին: 1996 թ. հունիսի 17-ից միության նախագահն է ազգագրագետ-բանահավաք, լրագրող, ՀՀ նախագահի աշխատակազմի առաջատար մասնագետ, ՀՀ ԳԱԱ Հր. Աճառյանի անվան լեզվաբանության ինստիտուտի ատենախոս Արտակ Վարդանյանը:

– Ինչպիսի՞ն է Նախիջեւանի հայ բնակչության վերջին տասնամյակների ժողովրդագրական պատկերը:

– Նախիջեւանի հինգուկես հազար քառակուսի կիլոմետր տարածքն ընդգրկում է պատմական Հայաստանի Այրարատ, Վասպուրական, Սյունիք աշխարհների պատմաաշխարհագրական, տնտեսական եւ մշակութային կարեւոր նշանակություն ունեցող խաչմերուկը՝ Շարուր, Գողթն, Նախճավան, Երնջակ եւ Շահապոնք գավառները:

Արեւելյան Հայաստանի կազմում Ռուսական կայսրությանը միավորվելուց հետո՝ 17-րդ դարի շահաբասյան բռնագաղթի հետեւանքով ամայացած Նախիջեւանի հայ բնակչությունը 19-րդ դարում կրկին սկսեց աճել: 1918-20 թթ. իրադարձությունների նախօրյակին բնակչության կեսը կազմում էին հայերը, իսկ մնացած կեսը՝ մահմեդականները, այլ ազգություններ, իսկ այդ իրադարձությունների ընթացքում ծավալված ռազմական բուռն գործողություններից հետո տարածքից գաղթեց հայ բնակչության գերակշիռ մասը: 1921 թ. մարտի 16-ին Խ. Ռուսաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ Մոսկվայի տխրահռչակ պայմանագրի ստորագրումից հետո եւ բնիկ հայկական տարածքի Ադրբեջանին բռնակցմամբ այսպես կոչված Նախիջեւանի ԻԽՍՀ-ի կազմավորումից հետո Խ. Ադրբեջանի կառավարությունը կանխամտածված ձեւով խոչընդոտում էր հայ գաղթականության վերադարձը հայրենի օջախներ, հատկապես խորհրդային իշխանության տարիներին [illegible] հայ տարրը արհեստականորեն պակասեցվեց եւ չկազմեց նույնիսկ 25 տոկոս:

Հատկապես երկրորդ աշխարհամարտին հաջորդող տարիներին Ադրբեջանի իշխանություններն ավելի լիակատար պայմաններ ստեղծեցին առանց այդ էլ անտանելի վիճակում հայտնված հայության տարաբնակեցման համար: Փակվեցին Նախիջեւանի բժշկական եւ մանկավարժական ուսումնարանների հայկական բաժանմունքները, հայկական թատրոնը: Այսպես կոչված սահմանամերձ գոտու պատրվակի տակ խոչընդոտում էին նաեւ Հայաստանի հետ մշակութային կապերը, չէին բաժանորդագրում հայկական պարբերականները: Այս եւ տեսական հասուկ քաղաքականության բազմաթիվ այլ գործոնների ազդեցության տակ հայության թիվն ավելի ու ավելի կրճատվեց եւ 60-ական թվականներին կազմեց շուրջ 10 տոկոս: Իսկ 80-ականներին ընդամենը 1,5 տոկոս դարձած տեղաբնիկ հայերի վերջին բեկորները բռնությամբ տեղահանվեցին 88-ի նոյեմբերի հայտնի դեպքերի օրերին:

– Որո՞նք են «Նախիջեւան» հայրենակցական միության ստեղծման շարժառիթները եւ նպատակները:

– Միության նպատակներն են՝ համախմբել նախիջեւանահայերին եւ նրանց ներգրավել հայության համազգային խնդիրների, մասնավորապես նախիջեւանահայության նվիրական իղձերի իրականացման գործում, նպաստել 20-ական թվականներին եւ հետագա տասնամյակներում նախիջեւանահայության դեմ գործված պատմական անարդարության վերացմանը եւ համապատասխան պայմանների առկայության դեպքում՝ հայրենակիցների դեպի հայրենի բնօրրան վերադարձին, նպաստել նաեւ Նախիջեւանի պատմամշակութային արժեքների պահպանմանը եւ վերականգնմանը, նախիջեւանահայության ավանդույթների հաստատմանը:

– 1920-70 թթ. Նախիջեւանում փաստորեն տեղի է ունեցել տեղաբնիկ հայ բնակչության այսպես կոչված «սպիտակ» ցեղասպանություն: Միությունը պայքարելո՞ւ է նախիջեւանահայերի իրավունքների վերականգնման համար, դիմելո՞ւ է միջազգային ատյաններ՝ նախիջեւանահայերի վերաբնակությունը ապահովելու նպատակով:

– Մեր միությունն ունի իր կանոնադրությունը, բարձրագույն մարմինը՝ համաժողովը, ղեկավար մարմինը՝ վարչությունը, որոնց որոշումներով ձգտելու է հասնել իր կանոնադրական նպատակներին, անշուշտ, քաղաքագետների եւ միջազգայնագետների օգնությամբ, համազգային եւ պետական շահերին չվնասելու գիտակցմամբ, անհրաժեշտության դեպքում՝ նախիջեւանահայերի միասնական կամքի դրսեւորմամբ:

– Ի՞նչ աշխատանքներ են տարվում այսօր միությունում:

– Վերջին համաժողովից հետո միության 11 հոգուց բաղկացած նորընտիր վարչությունն իր աշխատանքն սկսեց նոր կանոնադրության մշակմամբ: Նախորդ կանոնադրությունը ընդունվել է խորհրդային իշխանության տարիներին, եւ նրա շատ դրույթներ հնացել են: Միության առաջիկա համաժողովում նոր կանոնադրությունը ընդունվելուց հետո մենք կվերստեղծենք մեր հայրենակիցների հոծ բնակչության վայրերի սկզբնական կազմակերպությունները, դա, անշուշտ, կնպաստի մեր միասնական գործունեությանը:

Անցյալ աշնանը մի շատ նշանակալի իրադարձություն տեղի ունեցավ նախիջեւանահայերի կյանքում: Դեռեւս միության նախորդ նախագահի՝ մեր հայրենակիցների մեջ մեծ հեղինակություն ունեցող պատմաբան Արգամ Այվազյանի, մեր հայրենասեր հայրենակիցներ Շահեն եւ Անաստաս Իսկանդարյանների ջանքերով Նոր Խարբերդ-Նուբարաշեն մայրուղու մերձակայքում մեզ տրամադրված տարածքում հիմնադրվեց նախիջեւանահայության ուխտավայր-հավաքատեղին, տեղադրվեց նախիջեւանահայերի նշանավոր ուխտավայրերից մեկը՝ Ս. Հազարափրկիչ վանքը խորհրդանշող խաչքարը: Այսուհետեւ յուրաքանչյուր տարվա հոկտեմբերի նախավերջին կիրակի օրը՝ Հազարափրկչի ուխտի օրը, ինչպես նաեւ մյուս ավանդական տոներին, մեր հայրենակիցները հավաքվելու են իրենց ուխտավայրում՝ ի նշան համերաշխության եւ միասնականության:

– Ի՞նչ կցանկանայիք ասել մեր թերթի միջոցով Հայաստանում բնակվող նախիջեւանահայերին:

– Կուզեի, որ իմ հայրենակիցներն իրենց սրտում միշտ վառ պահեն հայրենի բնօրրանի կարոտը եւ երբեք չկորցնեն վերադարձի հույսը: Միշտ հիշեն, որ ունեն նախնիների երկիր, շիրիմներ, հիշատակներ, Ջուղա, Ագուլիս... Իսկ նյութական հնարավորություններ ունեցողներին կխնդրեի օժանդակել նյութական սուղ պայմաններում գտնվող միությանը (մեր հաշվեհամարն է՝ Արաբկիրի Արդշինբանկ, 100700908):

– Դուք հավատո՞ւմ եք նախիջեւանահայերի վերադարձին:

– Իհարկե: Հավատում եմ, քանի որ աշխարհի քարտեզի վրա չկա առավել անհեթեթ սահմանագիծ, ինչպիսին Նախիջեւանինն է, հավատում եմ, քանի որ, խավարին միշտ հաջորդում է լույսը եւ ինչպես մեր մեծ հայրենակից Գարեգին Նժդեհն է ասել՝ «Այդ օրը կգա, քանզի անխուսափելի է, ինչպես արշալույսը»:

Զրույցը վարեց [illegible]

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Հրեաները Ռուսաստանում չտեսնված վերածնունդ են ապրում

«Ինտերնեյշընըլ հերալդ տրիբյուն» օրաթերթը իր ապրիլի 16-ի համարի առաջին էջում «Ռուսները քավության նոխազ են գտել հրեաներ» վերնագրի տակ զետեղված ընդարձակ մի հոդվածով անդրադարձել է Ռուսաստանում հրեական վերածննդին և դրա հետևանքով ՌԴ իշխանական և կառավարական մարմիններում հրեաների մինչ այդ չտեսնված հոսքին: Առնվազն տարակուսանք է հարուցում հոդվածագրի վիրավորված տոնը, որը նա փորձել է արտահայտել վերնագրում և հոդվածի սկզբում, այն դեպքում, երբ հոդվածն ամբողջությամբ կարելի է հրեական վերածննդի վերջին տարիների ամփոփում համարել: Այնուամենայնիվ, իր որոշակի միտումնավորությամբ հանդերձ, հոդվածը հետաքրքրական թվաց և թարգմանաբար ներկայացվում է:

Վերջերս Կարմիր հրապարակում զանգվածային համախմբում էր: Ռուսները բողոքում էին կառավարության կողմից աշխատավարձերը և թոշակները ուշացնելու դեմ: Սակայն շատ արագ ժողովրդի զայրույթի ալիքը կանգ առավ մեկ այլ ոչ պակաս կարևոր հանգամանքի վրա: «Ինչո՞ւ ոչ մի ռուս չկա կառավարությունում, ինչո՞ւ են այնտեղ միայն հրեաներ», - գոռաց 46-ամյա յարոսլավցի ցուցարարներից, որի ձեռքին մեծ ցուցապաստառ էր «Կորչի սիոնիստական կառավարությունը»:

Կողքին կանգնածները աջակցեցին նրան. «Դա ճիշտ է, սկզբում Լիֆշիցն ու Յասինսկին էին, ապա Բերեզովսկին, այժմ Նեմցովը»:

«Եվ Չուբայսը, նա էլ հավանաբար, հրեա է», - ասաց մի մարդ, ներկայացնելով Ռուսաստանի ներկա քաղաքականությունը կերտողների մի երկար ցուցակ, չնայած թվարկվածներից ոչ բոլորն էին հրեա, և ոչ բոլորն էին կողմնակից նախագահ Ելցինի բարեփոխումներին:

Սակայն ռուսական պետության պատմության մեջ երբեք չէր ստեղծվել այնպիսի իրավիճակ, երբ իր իշխանության և կառավարության կառուցվածքային օղակներում ու պաշտոններում այսչափ հրեաներ լինեին: Ոչ ցարերի օրոք, ոչ էլ 1917-ի հեղափոխությունից սկսած: Ահա թե ինչն է կործանարար թվում ռուսներին: Շատերը, հիասթափված աղճատված տնտեսությունից և սոցիալական խորը փոփոխությունների ենթարկվելով 1991-ին կոմունիզմի և Խորհրդային Միության փլուզումից, ինչպես նաև ռուս քաղաքական գործիչների դրդումներով, վերադառնում են ավանդական քավության նոխազներին՝ հրեաներին:

«Ռուսաստանում հրեա լինելը այլևս ամոթալի չէ, - ասում է այստեղ լույս տեսնող «Ինտերնեշընըլ Ջյուիշ Նյուզփեյփըր» թերթի գլխավոր խմբագիր Մանուել Գոլենդոլսկին: Հետևաբար հրեական վերածննդի դեմ հակառակ ռեակցիան անխուսափելի է»:

Գոլենդոլսկին, որ նաև ղեկավարում է Ռուսաստանի հրեական կոնգրեսի հակազրպարտչության հանձնաժողովը, ավելացնում է. «Ոչ ոք չի թաքցնում այն փաստը, որ հրեաներն ամենուր են, և դա ազդում է շատերի նյարդերին, հատկապես տնտեսական ճգնաժամերի ընթացքում: Մարդիկ քավության նոխազ են փնտրում»:

Բացահայտ հակասեմիտությունը ծաղկում ապրեց 80-ականների վերջերին, երբ նախագահ Միխայիլ Գորբաչովի «Գլասնոստ» ծրագրով սանձազերծվեցին շովինիզմի բոլոր տեսակները. սիբիրյան գրողներից մինչև ռուսոֆիլներ, «Պամյատ» և այլ ծայրահեղ ազգայնական թերթերում բուռն հրապարակումներով: Հակազրպարտչական հանձնաժողովը դատապարտում է մոտ 200 ռուսաստանյան թերթ որպես բացահայտ հակասեմիտական, թեպետ դրանց մեծ մասը նեղ տպաքանակով է լույս տեսնում: Մոլեռանդությունը ակնհայտ է ազգայնական և կոմունիստական «Զավտրա» օրաթերթի էջերում, ծայրահեղ ազգայնական Վլադիմիր Ժիրինովսկու ելույթներում, ինչպես և հրեական գաղտնի համաձայնության տեսությունը հողագործ անող այլ բացահայտումներում:

Ռուսաստանում այժմ բարբարոսության և բռնության բացված ձևերն են առկա. անցյալ տարի Մոսկվայի գլխավոր սինագոգներից մեկում ռումբ պայթեց: Դրան զուգահեռ ցին ռուսական գավառներում հրեական գերեզմանների պղծման մասին հրապարակումները: Սակայն սովորաբար շատ քիչ տեղեկություններ են հաղորդվում ռազմատենչ հակասեմիտների գործողությունների մասին:

Այսօրվա Ռուսաստանում հակասեմիտության պատճառներից այն է, որ այնուամենայնիվ, հրեաների կյանքը հիմնականում բարելավվել է: Սովետների օրոք պետության կողմից հովանավորվող խտրականությունը վերացված է, բաց են դռները ակադեմիաների, բիզնեսի և կառավարության ամենաառաջնակարգ դիրքերում, թեպետ ռուսները դեռևս խառնում են հուդաիզմը որպես ազգային հատկանիշ: Տպագրության պատրաստվող Ռուսաստանի նոր անձնագրերում, սակայն, քաղաքացիներից այլևս չի պահանջվելու նշել ազգությունը: Ռուսական հրեաները, որոնք կես միլիոնից ավելի են հաշվվում, հուդաիզմը վերականգնել են որպես կրոն և մշակույթ: Կրոնական դպրոցները և սինագոգները ծաղկում են ապրում: Մեդիա և բանկային համակարգ իր կապիտալը փոխադրած արդյունաբերության մագնատ, ավտոմեքենաների բիզնեսով զբաղվող Բորիս Բերեզովսկին Մոսկվայի ամենահայտնի հրեաներից է, ազգային անվտանգության խորհրդի փոխնախագահը:

Բերեզովսկին վիճաբանության թիրախ է Ռուսաստանում: Շատերին են հետաքրքրում նրա գործարար պայմանագրերը, կառավարական մակարդակի գործարքները և Կրեմլում նրա ազդեցության դիրքերն ու չափերը: Սակայն տարօրինակորեն, երբ նա ներկայացվում էր կառավարական պաշտոնի, «Իզվեստիա» և այլ հեղինակավոր թերթեր հանրության ուշադրությունը բևեռեցին սոսկ այն փաստի վրա, որ մի անգամ նա դիմել է Իսրայելին քաղաքացիություն ստանալու:

Կոմունիստները և ծայրահեղ ազգայնականները չեն երկնչում դժգոհելու, որ հրեաներն են վերահսկում բանկային ողջ համակարգը և զանգվածային լրատվության միջոցները: Բերեզովսկին, որի «Լոգովազ» ընկերությունը տնօրինում է Ռուսաստանի խոշոր, յուրն ՕՐТ հեռուստացանցի բաժնետոմսերի առյուծի բաժինը, հասարակության ղեկավարման մեջ նույնացվում է մեկ այլ հզոր բանկիր, ոչ կառավարական մեծությամբ երկրորդ հեռուստացանցի НТВ-ի սեփականատեր Վլադիմիր Գուսինսկու հետ: Գուսինսկին Ռուսաստանի հրեական կոնգրեսի հիմնադիրներից է:

Առաջին փոխվարչապետ Անատոլի Չուբայսը, որը երկրի տնտեսական բարեփոխումների գլխավոր ճարտարապետն է և համապատասխանաբար, Ռուսաստանում ամենաքիչ ժողովրդականություն վայելող քաղաքական հայտնի գործիչը, հրեա չէ, թեև նրա ծայրահեղ չարախոսները այլ կարծիքի են:

Ռուսաստանի կառավարությունը ներսից քայքայելու սիոնիստական դավադիր ծրագրերի ղեկավարների անունների թվում առավել հաճախ հիշատակվում են նրանք, ովքեր բոլորովին չեն համապատասխանում իրենց աշխատանքային նկարագրին: Ֆինանսների նախկին նախարար Ալեքսանդր Լիֆշիցը հրեա է: Նա պաշտոնազրկվեց կաբինետի վերջին «խառնաշփոթների» պատճառով: Բարեփոխումների առաջատար տնտեսագետ Գրիգորի Յավլինսկին կիսով չափ է հրեա, սակայն [illegible] կառավարությունում չէ: Նա կառավարության ամենամոլեռանդ քննադատներից է:

Նիժնի Նովգորոդի նախկին գավառապետ Բորիս Նեմցովը, որ վերջերս նշանակվեց առաջին փոխվարչապետ և վերահսկում է տնտեսական բարեփոխումների ընթացքը, հրեա է: Վերջերս տված մի հարցազրույցում նա հերքել է, որ հակասեմիտությունը և պայքարը դրա դեմ իր համար անձնական խնդիրներ են: «Ես ընտրվել եմ երեք անգամ, ոչ թե կոմունիստների, այլ սովորական ընտրողների կողմից, որոնց 93 տոկոսը ռուսներ էին, - ասում է նա: - Ժողովուրդն արդեն դատում է կախված նրանից, գող ես, թե ազնիվ, կոմունիստ ես, թե ոչ»:

Նախանշաններ կան, որ Ռուսաստանում հակասեմիտությունը այնքան էլ լայնատարած չէ, ինչպես շատ հրեաներ են կարծում: 1996-ի հունվարին Ամերիկայի հրեական հանձնաժողովի օժանդակությամբ կատարված հարցախույզից հրեական այս խոշորագույն կազմակերպությունը եզրակացության է եկել, որ հրեաների դեմ բացահայտ [illegible]:

ԱՐ. Մ.

ՀԵՏԸՆՏՐԱԿԱՆ

Մեծ Բրիտանիայի ընտրությունների դասերը

18 տարի Մեծ Բրիտանիայում իշխում էին պահպանողականները՝ թորիները: Մինչ այդ Բրիտանիան մի քիչ հիշեցնում էր ներկայիս ԱՊՀ երկրները. գործազրկություն, հնացած տեխնոլոգիաներ, վնասով աշխատող պետական խոշոր գործարաններ, ձեռնարկություններ ու հանքահորեր, որոնք չի կարելի փակել, այլապես գործազրկությունն ավելի կմեծանա, հզոր արհմիություններ, որոնք աշխատավորներին պարբերաբար գործադուլների էին կոչում, միտինգներ կազմակերպում, ոստիկաններների հետ ֆիզիկական հաշվեհարդար տեսնում: Անգլիայի փողոցներում այդ տարիներին աղքատություններ էին գոյանում, առնետներ էին վխտում, սրվել էին հակամարտությունները՝ կրոնական, ռասայական, սոցիալական: Քաղաքական մեկնաբաններն այդ տարիներին ասում էին, թե Մեծ Բրիտանիայում սոցիալական հակասություններն այնքան են սրված, որ եթե Արևմտյան Եվրոպայում հեղափոխություն պետք է լինի, ապա այն առաջին հերթին կսկսվի հենց Անգլիայում: Միևնույն ժամանակ նշվում էր, որ Արևմտյան Գերմանիայում, ընդհակառակը, կյանքի մակարդակն այնքան բարձր է, սոցիալական հարցերն այնքան լավ են կարգավորված, բնակչությունն այնքան գոհ է, որ հեղափոխությունն այդ երկրում անհնար է: Եվ ահա, այսպիսի պայմաններում ստանձնելով իշխանությունը, թորիները կարողացան Մեծ Բրիտանիան հզորացնել ու դարձնել Գերմանիայի նման երկիր: Սեփականաշնորհվեց համարյա ամեն ինչ, ներդրումները կտրուկ ավելացան, խթանվեց տնտեսությունը: Այդ ընթացքում թորիները կարողացան հաղթել ու ասպարեզից հանել արհմիություններին, շահեցին պատերազմը Արգենտինայի դեմ, որը կարծելով, թե Մեծ Բրիտանիան պառակտված ու թուլացած է, իսկ Ֆոլկլենդյան կղզիները չափազանց հեռու են գտնվում Անգլիայից, գրավել էր Մեծ Բրիտանիային պատկանող այդ կղզիները:

Թվում էր, թե էլ ի՞նչ է պետք բրիտանացիներին, պետք է շարունակել ընթանալ նույն այդ ճանապարհով, որը տանում է դեպի հզորացում ու բարգավաճում: Սակայն մայիսի 1-ին համընդհանուր ընտրությունների օրը, պարզվեց, որ բրիտանացիները... հոգնել են թորիներից և փոփոխություններ են ցանկանում. լեյբորիստները ջախջախիչ պարտություն կրեցին: Բրիտանացի ընտրողը նմանվեց մի ամուսնու, որն իր կնոջ հետ երկար և դժվարին կյանք ապրելուց, «տուն դնելուց», երեխաներ մեծացնելուց հետո ձանձրանում է, ցանկանում փոփոխություններ ու արկածներ և ուրիշի մոտ է գնում: Նման դեպք Մեծ Բրիտանիայի պատմության մեջ մեկ անգամ էլ էր կատարվել: Ուինսթոն Չերչիլը, որի ջանքերի շնորհիվ Մեծ Բրիտանիան կարողացավ դիմակայել ֆաշիստական Գերմանիային ու հաղթել, 1945 թվականի ընտրություններում պարտություն կրեց: Պատերազմի դժվարին տարիներին Չերչիլը ժողովրդին չէր խաբում, հեշտ կյանք չէր խոստանում, այլ ազնվորեն հայտարարում էր, թե բրիտանացներին ծանր աշխատանք, արյուն ու արցունքներ միայն կարող է խոստանալ: Սակայն ժողովուրդը հոգնել էր այդպիսի ղեկավարից: Այժմ էլ նույնը տեղի ունեցավ: Ընտրողները, ըստ երևույթին, մտածում էին «Բրիտանիան այժմ լավ վիճակում է, կյանքը կարգավորվել է, գործազրկությունը նվազագույնի է հասել, տնտեսությունը գործում է, երկրին ոչ մի վտանգ չի սպառնում, ուրեմն կարելի է նաև ռիսկի դիմել և ընտրել մեկին, որը շատ ավելի համակրելի է ու քաղցր խոստումներ է տալիս, քան թորիների առաջնորդ Մեյջորը: Եթե սխալվենք էլ, ոչինչ, մյուս ընտրություններին մեր սխալը կուղղենք»: Եվ պետք է ասել, որ իրոք, լեյբորիստների առաջնորդ Թոնի Բլերը երիտասարդ, միշտ ժպտադեմ, համակրելի, սեքսուալ արտաքին ունեցող (ինչը կարևոր է կին ընտրողների համար) մի մարդ է, որն ամերիկյան ոճով իր ընտրապայքարը վարում էր կնոջ հետ և օգտվում էր իմիջ (կերպար) ստեղծող-հնարողների ծառայություններից: Թոնի Բլերը նախընտրական շատ խոստումներ է տվել: Նա մասնավորապես խոստացել է սահմանադրական բարեփոխումներ անցկացնել և Շոտլանդիային ու Ուելսին բավականին լայն ինքնավարություն պարգևել՝ նախապես հանրաքվեներ անցկացնելուց հետո: Իսկ թորիները լսել անգամ չէին ուզում ինքնավարության մասին, ինչի պատճառով Շոտլանդիայից ու Ուելսից այլևս պատգամավորներ չունեն: Թոնի Բլերը հրաժարվել է նաև լեյբորիստների ամենագլխավոր կարգախոսից, թե արտադրության միջոցները պետք է պատկանեն պետությանը և դրա համար էլ որոշ լեյբորիստներ, նրան ոչ թե Թոնի, այլ թորի Բլեր են կոչում, դրանով մեղադրելով նրան գաղափարապես թորիների դիրքերին դավաճանական անցում կատարելու մեջ:

Միայն ժամանակը ցույց կտա, թե արդյո՞ք Մեծ Բրիտանիայի խորհրդարանի շենքի աշտարակի ժամացույցի Բիգ Բենի ընտրություններից 1 օր առաջ փչանալը աղետի նշան էր այդ երկրի համար, թե միայն շատ հազվադեպ պատահող դեպք:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Տեխասի անկախականները տվեցին առաջին զոհը

6 ՄԱՅԻՍ, VOA: Միացյալ Նահանգների Տեխաս նահանգում ոստիկանությունը փոխհրաձգության ժամանակ սպանեց անջատողականների խմբավորման 2 անդամներից մեկին: «Տեխասի Հանրապետություն» կոչվող խմբավորման այդ երկու անդամները փախել էին լեռներ, երբ խմբավորման ղեկավար Ռիչարդ Մակլարենը, նրա կինը և խմբավորման մի քանի այլ անդամներ անցած շաբաթվա վերջին հանձնվել էին ոստիկանությանը: Մակլարենին ներկայացվել է չեկեր կեղծելու մեղադրանք: Մակլարենի խմբավորումը հրաժարվում է ճանաչել տեղական իշխանություններին և պնդում է, որ Տեխասը 1845 թվականին ապօրինական ձևով է բռնագրավվել ԱՄՆ-ի կողմից:

Ռուսաստանում՝ ժողովրդագրական ճգնաժամ է արձանագրվում

6 ՄԱՅԻՍ, RFI: Ֆրանսպրես գործակալությունը՝ վկայակոչելով պաշտոնական աղբյուրները հաղորդեց, որ Ռուսաստանում ներկայումս ժողովրդագրական ճգնաժամ է արձանագրվում, որը բնութագրվում է բնակչության շրջանում մահացությունների աճով: Մահացությունների թիվը շուրջ 2 անգամ գերազանցեց 60 թվականի տվյալներին: Նկատվում է նաև սրտանոթային հիվանդությունների և ալկոհոլիզմի աճ: Եթե հաշվի չառնվի ներգաղթյալների թիվը, ապա 92-ից մինչև ներառյալ 95 թվականն ընկած ժամանակահատվածում Ռուսաստանի բնակչության թվաքանակը կրճատվել է 2,7 մլն-ով այն դեպքում, երբ Ռուսաստանի բնակչության թիվն այժմ կազմում է շուրջ 147 մլն մարդ:

Ալժիրի իսլամականները զենքը «ճարում են»... Աֆրիկայում

Միջերկրականի հյուսիսում եվրոպական ոստիկանության կողմից զենքի գաղտնի մատակարարման ցանցի ոչնչացումից հետո, ալժիրցի իսլամականներն ուղղվեցին դեպի Աֆրիկա, մասնավորապես՝ Լիբերիա, որտեղ կարելի է ձեռք բերել «կալաշնիկովներ»՝ հատը 100 դոլարով: Շարասյուներն Ալժիր են հասնում Մավրիտանիայով: Վերջին ձերբակալություններից հետո բացահայտվել են նորանոր գաղտնի կազմակերպություններ:

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

«Հավատք»... այսպես է վերնագրված Ա. Մկրտչյանի եւ Ռ. Քոչարյանի պատմական դրաման, որը ներկայացվեց Երեւանում Հակոբ Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնում: Փաստորեն մայիսի 6-ին եւ 7-ին նշված թատրոնը Տագանկայի հայտնի սկզբունքով վերածվել էր «դրամայի եւ կոմեդիայի» թատրոնի, քանզի ներկայացվելիք գործը դասական ոճով գրված դրամա է: Ուստի եւ այն, իր

հիանալի է ներկայացնում արքայի զարգացումը եւ ցույց հետզարգացումն արեւելյան ծիսակարգից ուժեղ եւ վստահ, մինչեւ գիտակցությունը կորցրած, խելահեղ փիլիսոփայի:

Չափազանց հետաքրքիր է Վռույրի եւ Գրիգորի անցյալի եւ ապագայի, հանդիպման դրվագը: Բնականաբար, հարկավոր էր միջնորդ եւ այդ միջնորդը պետք է որ ունենար երկդառնակտված կարգավիճակ: Հաջող էր լուծված եւ այդ հարցը, քանզի միջնորդ էր ընտրված Զարե-

գորն ավելի անհասական կերպար է, նա նույնիսկ չգիտի այլ քրիստոնյաների հավատի չափը, արդյոք բոլորն են իր պես անկեղծ: Նորը միշտ քիչ է, բայց եւ միշտ հաղթում է: Գրիգորը ինտերնացիոնալիստ է, Վռույրը՝ ազգայնամոլ:

Երբ Վռույրն ու Գրիգորը դիտվում են իբրեւ անցյալի եւ ապագայի խորհրդանիշներ, ապա Խոսրովդուխտ արքայադուստրը (Ս. Հարությունյան) մի եւ Գայանե (Ա. Թովմասյան), Հռիփսիմե (Ա. Հարու-

Գյումրիի թատրոնը Երեւանում

Սա, հավասարապես, ոչ թատերախոսություն է եւ ոչ էլ լրագրողի թղթակցություն: Ընդհանուր առմամբ, մասնագիտական պարտքը հաճախ վերածվում է ճնշող բեռի, եւ ժամանակ առ ժամանակ բեռնաթափումը դառնում է կենսաբանական անհրաժեշտություն: Տվյալ դեպքում լիցքաթափման գործակիցը հավասարվում է լիցքավորման չափին՝ ծնելով հոգեկան հավասարակշռություն:

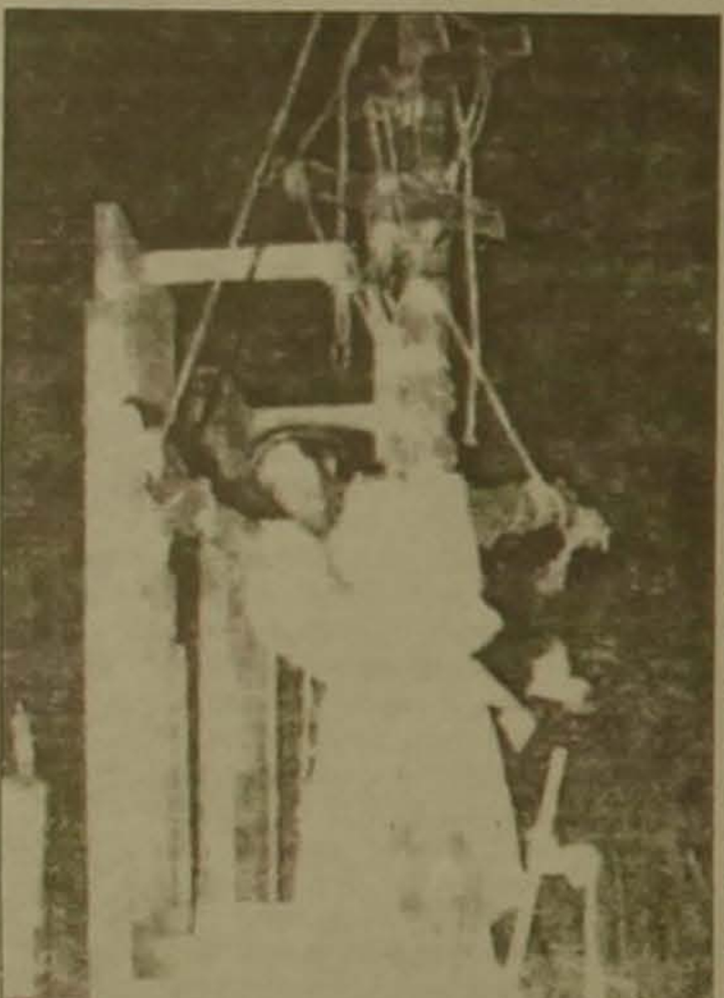

ընդհանուր տեսքով, կարող էր ծնված լինել այլ ժամանակներում, օրինակ, XIX-րդ դարում կամ նույնիսկ հիմա: Հանգամանք, որը բնավ չի վկայում գործի հնացած լինելը, քանզի անմահ է եւ միշտ արդի բուն հավատքի գաղափարը: Այլ խնդիր է ներկայացման ձեւը եւ ընդհանրապես միտումն այն է, որ յուրաքանչյուր դպրոցի (կլասիցիզմ լինի, թե էկզիստենցիալիզմ) ներսում զարգացումը ընթանալու է նոր ձեւերի որոնման ուղղությամբ: Դե թատրոնն էլ, իր հերթին, ասում են, որ բեմադրողի գործն է, եւ չշեղվելով դպրոցի ավանդույթներից, բեմադրողն էլ հենց պիտի ստեղծի նոր բառեր: Բեմադրողը թատրոնում նույնն է, ինչ գեներալը ռազմի դաշտում եւ, հասկանալի է, որ նույնիսկ մարտավարական ամենալավ ձեւերի հեղինակ լինելով, նա զորքի բացակայության պայմաններում անզոր է որեւէ բան իրականացնել: Ալբերտ Մկրտչյանի բեմը լավն է, կարող է տեղափոխվել ցանկացած դար եւ այնտեղից հաղորդակից դառնալ [illegible] «Հավատքը» մեզ տեղափոխում է III-IV դարեր, ավելի ճիշտ՝ 285-301 թթ. հայտնի եւ անհայտ իրադարձությունների էպիկենտրոն: Պայքար նոր ուսմունքի դեմ, սկզբունքային եւ ուժեղ անձնավորություններ (քրմապետ Վռույր՝ Պ. Սուքիասյան), խելացնոր եւ փիլիսոփա դարձած Տրդատ (Ս. Գրիգորյան) եւ ոչ քրիստոնեական հավատքի տեր, այլ նախ եւ առաջ մարդ, ուսյալ եւ Խոր Վիրապում փտող ինչ տառապող Գրիգոր Լուսավորիչ (Հ. Հովհաննիսյան): Մեկ այլ տեսանկյան ներքո հիշյալ կերպարները նաեւ խորհրդանշական են. Վռույրը մարմնավորում է Հայոց աշխարհի անցյալը, Գրիգորը՝ ապագան... Անցյալի եւ ապագայի միջեւ պայքարը ընթանում է Տրդատի հոգում, տրտում եւ գիտակցության մեջ: Տրդատը Հայոց պատմության ներկան է, ծայրահեղություններով լի, իրարամերժ, որքան սկզբունքային, այնքան էլ ոչ: Ս. Գրիգորյանը

հը (Հ. Ղազարյան) [illegible] Վռույրի ավագ որդին: Մի կողմից նա պաշտպանում էր քրմապետին, քանզի փրկչինս արյունն էր հոսում իր մեջ, մյուս կողմից Գրիգորին, քանզի հենց Լուսավորիչն էր ապագան, իսկ ծնողի ամեն զավակ ենթադրում է տոհմի շարունակություն եւ հաստատագրված է ապագային: Չկողմնորոշվելով Զարեհի իրական պատկանելության հարցում, թե Վռույրը, եւ թե Գրիգորը զոհաբերում են իրենց որդուն, եւ դա հին ու նոր գաղափարների մաքրագործումն էր: Ողբալով դիակի վրա, քրմապետը հեռու չէ ինքնասպանությունից: Այսինքն, ինքնասպանությունը դառնում է շատ հեշտ լուծում: Բայց մի՞թե կարելի է սպանել անցյալն իր Հայկ Նահապետի, Պարույրի կամ Արտաշեսի հետ... Պ. Սուքիասյանի Վռույրը, հազար ու մի խոշոր ու չնչին բաներից լիցքավորված, ակամա դառնում է նահապետական ուժերի կրողը եւ պաշտպանը: Գրի-

թյունյան) եւ Շողակաթ (Լ. Թադեւոսյան) կույսերը մյուս կողմից կրում են երկրի եւ երկնի խորհուրդը: Խոսրովդուխտը իսկական կին է, միակ բանը, որ նա ցանկանում է, կնոջ երջանկությունն է: Նրա համար մեկ հաշիվ են քրիստոնյաները եւ արամազդները, գայանեները եւ վռույրները: Նա կին է, ուզում է սիրել, լինել սիրելի ու երջանիկ:

Ինչ վերաբերում է կույսերին, ապա նրանք արդեն վաղուց երկրային էակներ չեն: Նրանց մեջ բթացել է կանացի ամեն զգացմունք եւ տենչ: Կույսերը ստիպված են որոտալ ու կայծակել երկրի մակերեւույթին եւ ապացուցել, որ կայծակը լույս է: Եվ վերջ ի վերջո այդ ամենը՝ անցյալը եւ ապագան, երկիրը եւ երկինքը, նրանց բախումը եւ [illegible] ձուլված են Տրդատի մեջ, որի անձը համար անգամ մասնատվում է եւ միանում, մեռնում եւ հառնում: Ս. Գրիգորյանը ստիպված է մի քանի անգամ ժայթքել հենց բեմի վրա, եւ նրա զգացմունքների լավան ունակ է թաղել դահլիճում նստած [illegible]: Մարդկային եւ անմարդկային զգացմունքների գոյամարտը ներկայացման ողջ ընթացքում ուղեկցվում է Ռոբերտ Մլքեյանի երաժշտությամբ, որը լրացուցիչ դրամատիզմ է ներարկում ստեղծելով հետաքրքիր վիճակ:

Գյումրիի Վարդան Աճեմյանի պետական դրամատիկ թատրոնի երեւանյան հյուրախաղերը, ինչպես նաեւ 1996-ին բացված նկարիչների ցուցահանդեսը վկայում են, որ դժվարությունները եւ աղետալի վիճակը Գյումրիում երբեք խոչընդոտ չեն արվեստի զարգացման համար:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

ԳԴ վճռաբեկ ատյանը անփոփոխ թողեց ՀՖՆ երաժիշտների վերականգնման վճիռը

«Ազգ»-ի ընթերցողին հայտնի է, որ Երեւանի Սպանդարյան շրջանի ժողդատարանի մարտի 24-ի վճռով տարեվերջին աշխատանքից հեռացված 5 երաժիշտներ վերականգնվել էին աշխատանքի (առայժմ ձեւականորեն): ՀՖՆ գլխավոր տնօրեն, գլխավոր դիրիժոր եւ գեղարվեստական ղեկավար Լորիս Ճգնավորյանը, սակայն, վճռաբեկ գանգատ էր ներկայացրել ՀՀ Գերագույն դատարան: Երեկ ԳԴ վճռաբեկ ատյանը, լսելով մաեստրոյի ներկայացուցիչ, նվագախմբի իրավաբան Գ. Ներսիսյանի փաստարկներն ու հակառակ կողմի ներկայացուցիչ, մշակույթի աշխատողների արհմիության հանրապետական խորհրդի աշխատանքի գլխավոր տեսուչ Լ. Գասպարյանի հակափաստարկները, որոշեց անփոփոխ թողնել շրջանային դատարանի վճիռը:

Հիշեցնենք, որ երաժիշտներից երկուսը՝ Գրիգոր Ղազարյանը եւ Արտյուշա Մուրադյանը, աշխատանքից հեռացվել էին «բազմիցս կարգապահական խախտումների», մնացած երեքը՝ Նուբիկ Պետրոսյանը, Ալբերտ Գյունաշյանը եւ Հարություն Կիրակոսյանը՝ աշխատանքային պայմանագրերի չնորոգման պատճառաբանությամբ: Կարգապահական խախտումների վարկածը, սակայն, ամրապնդված չէր փաստաթղթերով, իսկ աշխատանքային պայմանագրերի նկատմամբ որոշակի անփութություն էր ցուցաբերված, եւ 1996 թ.-ի անհատական պայմանագրերի փոխարեն աշխատանքային հարաբերությունները նվագախմբի անդամների հետ կարգավորվել էին «կոլեկտիվ» հրամանագրով, որ, ըստ ադմինիստրացիայի, փակցվել էր հայտարարությունների տախտակին: Անհատական պայմանագրերի «չկնքումը» երաժիշտներին թույլ էր տվել եզրակացնել, որ իրենք ՀՖՆ մշտական աշխատողներ են, ինչը վիճարկում էր մաեստրոյի ներկայացուցիչը:

Այսպիսով, երաժիշտների աշխատանքային իրավունքները վերահաստատված են, սակայն դժվար է ասել, թե ինչպիսին կլինի ապագա համագործակցությունը մաեստրոյի հետ. կվերականգնվի՞ նրանց լիարժեք աշխատանքը, թե՞, հաղթելով դատական գործընթացում, երաժիշտները կմնան «հավերժ պահեստայինի» կարգավիճակում, ցույց կտա ապագան: Առայժմ մաեստրոն Հունաստանում է եւ Հայաստան կվերադառնա միայն մայիսի 13-ին:

ԼՈՒԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱԲՈՎՅԱՆ

Գրադարանները՝ «կարիքավորների» բնակարան

Սովորաբար այսպես է. իշխանությունների կողմից ընդունված որոշումների մի մասն է միայն գործնականում կատարվում, մնացյալը՝ տարիներ շարունակ դատապարտվում են թղթի վրա մնալուն: Այս առումով հետաքրքիր էին Աբովյանի քաղաքապետարանի գրադարանները բնակելի տների վերածելուն ուղղված քայլերը: Ինչպես պարզվեց «Ազգ» օրաթերթին հղած Աբովյանի քաղաքապետ պարոն Ոսկերչյանի դժգոհության նամակից, վերջինս քաղաքի գրադարանները լուծարելու որոշում չի կայացրել: Ուրեմն, սեւով սպիտակի վրա գրված այդպիսի փաստաթուղթ չի՞ք: Այնուհանդերձ, քաղաքի տարբեր մասնաճյուղ-գրադարաններում ընթացող կրճատումները (խոսքը վերաբերում է նաեւ բաժիններին) վկայում են, որ գործընթացը սկսված է: Ի դեպ, Սարալանջ թաղամասի գրադարանն արդեն ամբողջովին վերացվել է, մյուսներում՝ ընդամենը սպասարկման բաժիններն են մնացել: Ամենայն հավանականությամբ (այդպես են մտածում համակարգի աշխատողները), վերջիններս ապագայում նույնպես բնակարանների կվերածվեն:

Մշակման, արխիվային եւ այլ բաժինների տարածքները, ինչպես նշել էինք առաջին հրապարակման մեջ, տրվել է բնակֆոնդին՝ կարիքավորներին հատկացնելու նպատակով: «Կարիքավորներից» ոմանց աբովյանցիները ճանաչում են (այս մասին պարոն Ոսկերչյանը լռում է): Մեկը քաղաքի գինկոմն է, մյուսը՝ մասնաճյուղ-գրադարաններից մեկի տնօրենը, երրորդը՝ մարզպետարանի մշակույթի բաժնի վարիչը...

Չենք պնդում, թե բնակարան ստացողներից բոլորն այս կարգի կարիքավորներ են: Քաղաքացիների ասելով, Սարալանջ թաղամասում տեղակայված արդեն նախկին գրադարանի տարածքից բնակարան է հատկացվել երկու իսկական կարիքավորի:

Այնպես որ, պարոն Ոսկերչյանը պետք է, ինչպես հայտնում է, գրավոր որոշում չի ընդունել, բայց որոշակի ծրագիր է սկսել իրականացնել, որն այսօր էլ շարունակվում է:

ԱՆԱՀԻՏ ԵՍԱՅԱՆ
«Երեւան» տեղեկատվական կենտրոն

Ազգային գրադարան. Մի գեղեցիկ ու զարմանալի ցուցափեղկ

Պարզվում է, որ ոչ միայն բարձր ծաղիկներն են գեղեցիկ: Նրանք չորացած ձեւով էլ կարող են ապշեցնող արտահայտչաձեւեր ստանալ եւ գեղագիտական հաճույք պատճառել: Ազգային գրադարանի ցուցասրահում բացված այլ ցուցադրումների կողքին կա մի հասիկ առանձին ցուցափեղկ, որ առաջին հայացքից կարծես չի ներդաշնակում գրքերի աշխարհին:

«Ճամփորդական հուշեր ծաղիկների լեզվով»
Նինել Ոսկանյան 1941-1991 թթ.

Ցուցափեղկում չորացած բայց իրենց հմայքն ու բնական գույները պահպանած ծաղիկների շեղ պատահական է, բերված աշխարհի ամենատարբեր երկրներից: Հայաստան աշխարհի անկյուններից մինչեւ Աֆրիկա, Կանադա, մինչեւ Բայկալ լիճ, Հունաստանից Անգլիա ու Շոտլանդիա, Հոլիվուդից մինչեւ Ազովի ծով, Մերձբալթիկայից մինչեւ Վենետիկ ու Սուրբ Ղազար: Դիտում ես եւ պատրաստվում Չայկովսկու «Ծաղիկների վալսի» հնչյուններով: Հանս Քրիստիան Անդերսենն է մեղմիկ հեքիաթ շշնջում: Բայց հանկարծ... հայացքդ առնում է մի գրություն «Անի-Արաքս գետի ափ», լռում է վալսը...

«Հովհաննես Շիրազի երկրային վերջին հանգրվանից»... ապա «Պարույր Սեւակի, Մարտիրոս Սարյանի երկրային վերջին հանգրվաններից»: Ծաղիկների հայտնի կոչումը փոխվում է քո մեջ, նվագում ապա դառնում հազարափող մի ռեքվիեմ... «Եղեռնի զոհերի հիշատակին 1915 թ. մինչեւ... հատուցում»:

Ռ. ԲԱԳՈՒԼՅԱՆ

Բոստոն. Թանգարանի լուսանկարները՝ համակարգչի մեջ

«Արմինյըն Միրըր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթից տեղեկանում ենք, որ «Բոստոն Գլոբ» թերթում մի հոդված անդրադարձել է Բոստոնի գեղարվեստի թանգարանի կուրատորի օգնական, հայազգի Պիտեր Մանվելյանին, որը նոր միջոց է առաջարկել պահպանելու թանգարանի 60 հազար լուսանկարների հարուստ հավաքածուն, որտեղ պատկերված են Գիզայի (Եգիպտոս) երեք մեծ բուրգերը եւ եգիպտական 23 այլ տեսարժան վայրեր: Լուսանկարները կատարվել են 1902-1940 թթ. ժամանակաշրջանում հայտնի հնէաբան Ջորջ Ռեյզների կողմից: Տարիների ընթացքում վատ պայմանների հետեւանքով ապակիների ետեւում պահվող նկարները խունացել են եւ ջարդվել: Դրանք փրկելու համար Մանվելյանը առաջարկել է ծրագիր, որն արդեն իրագործվում է թվային պատկերներով այդ խիստ կարեւոր եւ արժեքավոր լուսանկարները մտցնել համակարգչի մեջ, այդ ձեւով պահպանելով դրանք առաջիկա սերունդների համար:

Հ. Օ.

Քըրք Քըրքորյանն ընդարձակում է կինոստուդիաների ցանցը

Մեր հայրենակիցներին ծանոթ միլիարդատեր Քըրք Քըրքորյանը, որն անցյալ տարի ընդհանուր թվով երրորդ անգամ ձեռք բերեց «Մետրո Գոլդուին Մայեր» կինոստուդիան, այժմ բանակցություններ է վարում 300 միլիոն դոլարով գնելու «Օրիոն փիքչըրզ» կինոստուդիան, հաղորդում է «Արմինյըն Միրըր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթն իր ապրիլի 26-ի համարում: Այդ գործարքը նրան է փոխանցելու Օրիոնի եւ նրանց պատկանող Սամուել Գոլդուին ընկերության փոքր, բայց խիստ արժեքավոր գրադարանը, որն էլ ըստ դիտորդների՝ այդ թվում նաեւ «Նյու Յորք թայմզի» մեկնաբանների, նպաստելու է «Մետրո Գոլդուին Մայեր» կինոստուդիան վերավաճառելու ավելի բարձր եւ շահութաբեր գնով: Լրատվությունը նշում է նաեւ, որ Քըրքորյանն անցյալ տարվա հուլիսին այդ կինոստուդիան ֆրանսիական Կրեդիտ Լիոնեզ բանկից գնել էր 1.3 միլիարդ դոլարով:

Հ. Օ.

■ Ճշտում. *Վանաձորում նոր լույս տեսած «Արփի» թերթը քաղաքային թերթ է եւ ոչ թե քաղաքական, ինչպես սխալմամբ գրել էինք երեկվա համարում:*

Մարզական

ՈՒԿՐԱԻՆԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հայաստանի հավաքականի հաճելի անակնկալը

Մեր թիմը մրցակցի դաշտում դեռ չի պարտվել

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Երեկ Հայաստանի ֆուտբոլի ազգային հավաքականը աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարի հերթական հանդիպումն անցկացրեց Կիեւում, Ուկրաինայի հավաքականի հետ։ Ճիշտն ասած, 9-րդ ենթախմբի առաջատարի հետ մեր հավաքականի խաղին մի տեսակ անհանգստությամբ էին սպասում բոլորը, եւ հանդիպման նախօրեին շուրջ տարբեր գուշակություններ էին արվում։ Սակայն իրականությունը գերազանցեց բոլոր սպասելիքները։ 1-1. ահա այդպիսի հաշիվ արձանագրեց բուլղարացի մրցավարի եզրափակիչ սուլոցը։ Այնպես որ նման արդյունքը կարելի է նշանակալից հաջողություն համարել, ինչի առթիվ էլ շնորհավորում ենք Հայաստանի հավաքականի բոլոր անդամներին եւ նրանց երկրպագուներին։

Ինչ մնում է բուն խաղին, ապա, դատելով հայտնի մարզական մեկնաբան Սուրեն Բաղդասարյանի Կիեւից տրված հաղորդումից, այն անցավ ծանր եւ համառ պայքարում։ Խաղից առաջ տեղացած ուժեղ անձրեւի հետեւանքով դաշտը խոնավ էր, ինչն էլ խանգարում էր ֆուտբոլիստներին դրսեւորելու իրենց ունակությունները։ Նման պայմաններում (անշուշտ, հաշվի առնելով նաեւ ուկրաինացիների առավելությունը ֆիզիկական տվյալներով) Հայաստանի հավաքականի ավագ մարզիչը հրահանգ էր տվել իր սաներին խաղալ պաշտպանությունից առիթի դեպքում դիմելով սուր հակագրոհների։ Այդ էր պատճառը, որ հատկապես գրոհում էին ուկրաինացիները։ Սակայն խիստ սուր պահեր Ռոման Բերեզովսկու դարպասի մոտ այնքան էլ հաճախ չէին առաջանում։

Իսկ ուկրաինացիներին միայն խոշոր հաշվով հաղթանակ էր հարկավոր, քանի որ հետագայում խփած ու բաց թողած գնդակների տարբերությունը կարող է վճռորոշ լինել նրանց համար։ Այնպես որ նորից նշենք, որ ուկրաինացիները նպատակասլաց առաջ էին գնում։ Թվում էր, թե արագ հաջողությունը կհրահանգի ուկրաինացիների հույսերը։ Անկասկած դա շատ լավ էին գիտակցում դաշտի տերերը, որոնք արդեն 6-րդ րոպեին բացեցին հաշիվը։ Աջից Կոսովսկին ճեղքեց պաշտպանությունը, գնդակն ուղարկեց տուգանային հրապարակ եւ գրեթե դարպասապահի հրապարակում Անդրեյ Շեւչենկոն կարողացավ ավելի արագ գտնվել, քան Միշել Տեր-Զաքարյանը ու մոտ տարածությունից բացել հաշիվը։ Ի պատիվ մեր ֆուտբոլիստների նշենք, որ նրանք զգալով մրցակցի մեկնարկային ճնշումը, սկսած 35-րդ րոպեից, ավելի համարձակ սկսեցին գործել, իսկ երկրորդ խաղակեսում հավասարեցրին խաղը։ Եվ կրկնակի հաճելի է, որ բացի խաղից նրանց հաջողվեց հավասարեցնել նաեւ հաշիվը։ 75-րդ րոպեին գյումրեցի Արթուր Պետրոսյանը դարձավ գեղեցիկ գոլի հեղինակ։

Դե ինչ, 1-1 հաշիվը Կիեւում հաճելի անակնկալ է, երբ հաշվի առնենք, որ այստեղից պարտված են հեռացել Պորտուգալիայի եւ Հս. Իռլանդիայի հավաքականները։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ,
ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՇԱՐԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ
ՈՒԿՐԱԻՆԱ_ՀԱՅԱՍՏԱՆ 1-1 (1-0)

7 մայիս, Կիեւ, «Օլիմպիական» մարզադաշտ։ Մրցավարներ՝ Աթանաս Զուլով, Իվան Իվկով, Յորդան Յորդանով (Բուլղարիա)։

1-0՝ Անդրեյ Շեւչենկո (6), 1-1՝ Արթուր Պետրոսյան (75)։

ՈՒԿՐԱԻՆԱ. Ալեքսանդր Շովկովսկի, Օլեգ Լուժնի, Յուրի Դմիտրուլին, Ալեքսանդր Գոլովկո, Վլադիսլավ Վաշչուկ, Դմիտրի Միխայլենկո, Սերգեյ Նագորնյակ, Յուրի Կալիտվինցեւ (ա) (Վալերի Կրիվեըցով, 79), Վիտալի Կոսովսկի, Անդրեյ Շեւչենկո, Սերգեյ Ռեբրով (Գենադի Զուբով, 81)։

Գլխավոր մարզիչ՝ Յոժեֆ Սաբո։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ. Ռոման Բերեզովսկի, Երվանդ Սուքիասյան (ա), Ֆելիքս Խոջոյան, Սարգիս Հովսեփյան, Միշել Տեր-Զաքարյան, Հարություն Վարդանյան, Արթուր Պետրոսյան, Ալբերտ Սարգսյան, Համլետ Մխիթարյան (Գառնիկ Ավալյան, 46), Էրիկ Ասադուրյան, Կարապետ Միքայելյան։

Գլխավոր մարզիչ՝ Խորեն Հովհաննիսյան։

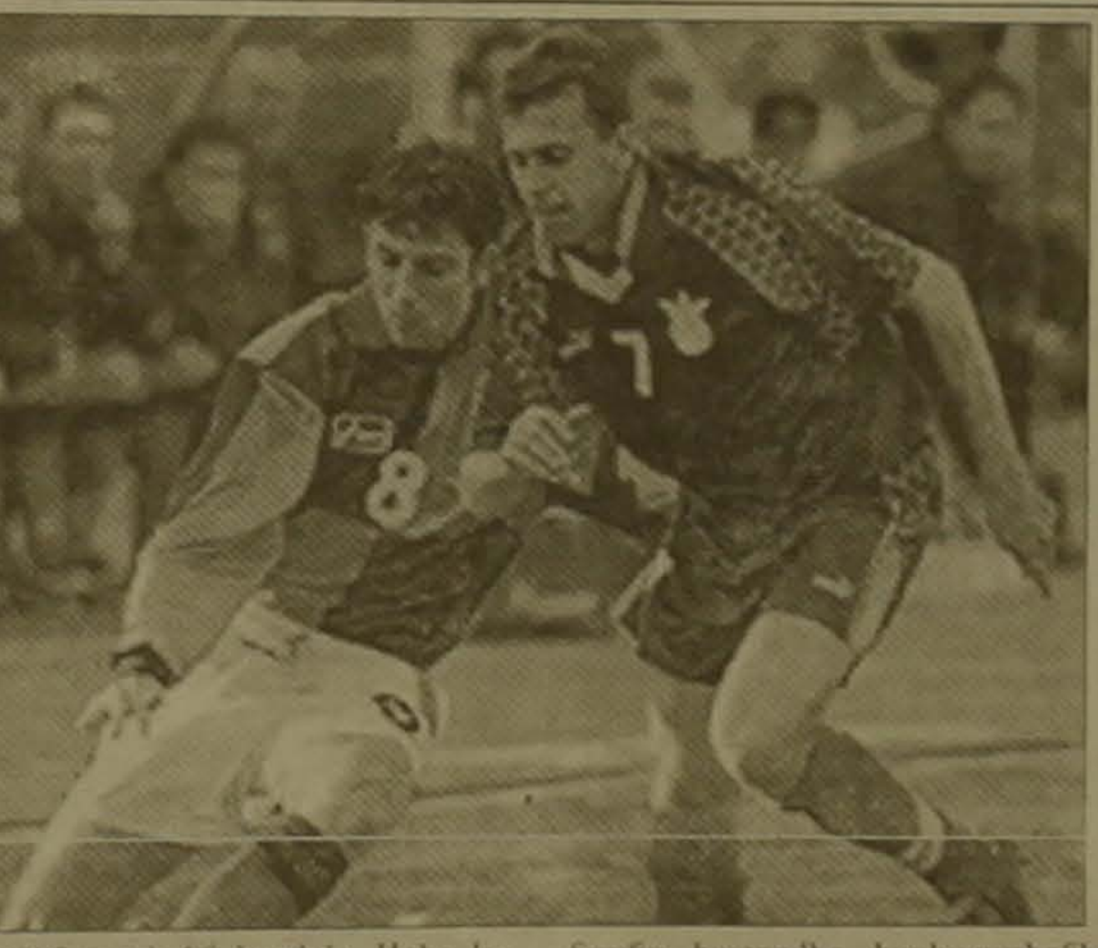

9-րդ խումբ

1. Ուկրաինա	7	4	1	2	7-6	13
2. Գերմանիա	5	3	2	0	11-4	11
3. Պորտուգալիա	6	2	3	1	5-2	9
4. Հս. Իռլանդիա	7	1	4	2	5-5	7
5. Հայաստան	6	0	5	1	4-8	5
6. Ալբանիա	5	0	1	4	3-10	1

ՇԱԽՄԱՏ

Հաղթական մեկնարկ Պուլայում

Հայաստանի տղամարդկանց եւ կանանց հավաքականները հաղթանակներով սկսեցին Խորվաթիայի Պուլա քաղաքում մեկնարկած Եվրոպայի շախմատի թիմային առաջնությունը։ Մեր տղամարդկանց թիմը հանդիպում էր Վիկտոր Կորչնոյի գլխավորած Շվեյցարիայի հավաքականի հետ։ Առաջինն իր պարտիան ավարտեց Արտաշես Մինասյանը։ Սեւերով հավասարեցնելով դիրքը Հուգի հետ, նա հաշտություն կնքեց։ Վլադիմիր Հակոբյանը, որը նույնպես սեւերով էր հանդիպում Կորչնոյի հետ, ընտրեց արտակարգ սուր, փոխադարձ տակտիկական հարվածներով առատ, բայց տեսության կողմից բավականին ուսումնասիրված տարբերակ։ Տեսաբանների կարծիքը, որ կողմերի հնարավորությունները մոտավորապես հավասար են, հաստատվեց, եւ գրանցվեց ոչ-ոքի։ Ռաֆայել Վահանյանը ճնշում էր գործադրում Գալահերի դիրքի վրա, բայց շվեյցարացի գրոսմայստերը վստահ պաշտպանությամբ կարողացավ կիսել միավորը։ Հաղթական միավորը մեր թիմին բերեց Աշոտ Անաստասյանը, որը նուրբ դիրքային ուժով պարտության մատնեց Պելետիերին։ Այսպիսով, Հայաստանի հավաքականը 2,5-1,5 հաշվով առաջին հաղթանակը տարավ։

Գերազանց խաղացին մեր շախմատիստուհիները, որոնք 2-0 հաշվով հաղթեցին Պորտուգալիայի հավաքականին։ Էլինա Դանիելյանը եւ Գոհար Հլղաթյանը խաղը շահեցին համապատասխանաբար Վայդեսից եւ Կարվալյոյից։

Ահա առաջին տուրի մի քանի կարեւոր մրցախաղերի արդյունքները.

Տղամարդիկ. Անգլիա-Էստոնիա 2,5-1,5, Ռուսաստան-Լիտվա 2,5-1,5, Գերմանիա-Ֆրանսիա 3-1, Խորվաթիա-Թուրքիա 4-0, Շոտլանդիա-Սլովակիա 0-4, Լեհաստան-Հոլանդիա 2-2, Վրաստան-Խորվաթիայի 2-րդ թիմ 3-1, Լատվիա-Ադրբեջան 2,5-1,5, Իսրայել-Իսպանիա 2,5-1,5, Բոսնիա-Իտալիա 2,5-1,5։

Կանայք. Վրաստան-Սլովակիա 2-0, Ռուսաստան-Լիտվա 1,5-0,5, Ռումինիա-Հոլանդիա 1,5-0,5, Անգլիա-Սլովենիա 2-0, Հունաստան-Ավստրիա 2-0, Բոսնիա-Շվեդիա 2-0։

Երկրորդ տուրում Հայաստանի տղամարդկանց հավաքականը հանդիպում է ամենաուժեղ եւ փորձված

Աշոտ Անաստասյանը

թիմերից մեկի՝ Հունգարիայի հետ, որը նախորդ օրը 2,5-1,5 հաշվով պարտության էր մատնել նախկին Հարավսլավիայի Մակեդոնիայի Հանրապետության (հենց այդպես է պաշտոնապես անվանվում այս երկիրը միջազգային փաստաթղթերում) ներկայացուցիչներին։ Նախատեսվում է, որ այս խաղին մեր թիմի կազմը կլինի այսպիսին. Հակոբյան, Լպուտյան, Մինասյան, Անաստասյան։ Հայաստանի շախմատիստուհիներին սպասում է դժվարին մրցախաղ Գերմանիայի թիմի հետ, որի կազմում է նաեւ վերջերս այստեղ տեղափոխված եւ ամուսնացած վրացի անվանի գրոսմայստերներից մեկը՝ Արախամիան, որն այժմ կրկնակի ազգանուն է կրում՝ Արախամիա-Գրանտ։

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
Ք. Պուլա, Խորվաթիա

ՏՈՒՆԱ

Գրիգոր Գրիգորյանը առաջինն էր հեծանվավազքում

Սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից հաղորդում են, որ Տուլայում յուրօրինակ հեծանվավազք անցկացվեց նվիրված մայրաքաղաքի օրվան։ Մեկնարկ էր դուրս եկել նաեւ «Հայաստան» ՄՄ սան. ֆիզիկական կուլտուրայի ինստիտուտի ուսանող Գրիգոր Գրիգորյանը։ Նա մասնակցեց 30 կմ 10 միջանկյալ վերջնագծով կրիտերիում մրցաձեւին։ Հայ մարզիկը դրսեւորելով իր վարպետությունն առաջ անցավ Ռուսաստանի մի շարք ուժեղագույն հեծանվորդներից եւ վստահորեն գրավեց առաջին տեղը։ Այսօր Գրիգոր Գրիգորյանը կրկին մեկնարկ դուրս կգա Տուլայում մասնակցելու մայիսի 8-13-ը կայանալիք Ռուսաստանի բաց առաջնության առաջին փուլին։ Երկրորդ փուլը կկայանա Մոսկվայում մայիսի 13-16-ը։

ՀՈԿԵՅ

Ֆինլանդիայում վճռական փուլ է սկսվում

Տափօղակով հոկեյի աշխարհի առաջնությունում, որ անցկացվում է Ֆինլանդիայում, հերթական հետաքրքիր հանդիպումը կայացավ։ Սահադաշտում ուժերը չափեցին Կանադայի եւ Ֆինլանդիայի հոկեյիստները։ Հանդիպման հաշիվը բացվեց խաղավարտից 3,5 րոպե առաջ։ Գոլը առաջնության կազմակերպիչ երկրի հավաքականի դարպասը խփեց Ջեֆրի Ֆրիզենը, որ հանդես է գալիս NHL-ի «Սան Խոսե Շարկս» ակումբում։ Հանդիպման վերջին րոպեին ֆինները դարպասապահին փոխարինեցին 6-րդ խաղացողով եւ մոտ էին հաշիվը հավասարեցնելուն, սակայն այդ երեկո նախախնամությունը կանադացիների կողմն էր, որոնք էլ կիսաեզրափակիչ փուլում տանեցին իրենց առաջին հաղթանակը եւ վաստակելով 4 միավոր, 3-րդ տեղն են զբաղեցնում մրցաշարային աղյուսակում։

Ռուսաստանի հավաքականը ոչ-ոքի (1-1) խաղալով ԱՄՆ հոկեյիստների հետ, վաստակեց 5 միավոր եւ առայժմ առաջին տեղում է ընթանում։ Ռուսները հաջորդ խաղը կանցկացնեն վաղը, իսկ այսօր կհանդիպեն չեխերը եւ շվեդները։ Այնպես որ վաղը վերջնականորեն կորոշվի, թե որ երկրների հավաքականների միջեւ վճռական երկու խաղերում ի հայտ կգա աշխարհի չեմպիոնը, ինչպես նաեւ, այն, թե որ թիմերը միայն մրցամարտում կխաղարկեն բրոնզե մեդալները։

ԵՐԵՎԱՆ

Մարզական բրիջի Հայաստանի բաց զույգային առաջնություն

Մարզական բրիջի Հայաստանի բաց զույգային VII առաջնությունը կմեկնարկի մայիսի 8-ին, ժամը 14:00-ին, «Էրեբունի» հյուրանոցի հասուկ սրահում։

Չորս փուլերից բաղկացած հերթական այս առաջնության երեք օրերի ընթացքում միմյանց հետ իրենց ուժերը կչափեն շուրջ 15 զույգ երեք մրցավարների հսկողությամբ։ Առաջին փուլը կանցկացվի անմիջապես բացման արարողությունից հետո, երկրորդ եւ երրորդ փուլերը հաջորդ օրը, Հայարդնախագիծ ինստիտուտի նիստերի դահլիճում, իսկ վերջին օրվա չորրորդ եզրափակիչ փուլին կհաջորդի մրցանակների բաշխումը՝ «Էրեբունի» հյուրանոցի հասուկ սրահում։

Պաշտոնական այս առաջնության կազմակերպիչն է Հայաստանի բրիջի ֆեդերացիան, որը չորրորդ տարին է, ինչ Եվրոպայի բրիջի ֆեդերացիայի անդամ է։

Առաջնության բացման արարողությանը հրավիրված են նաեւ Հայաստանում օտարերկրյա դիվանագիտական ներկայացուցչությունների աշխատակիցներ, որոնց կազմակերպիչների կողմից կառաջարկվի մասնակցել թիմային կամ զույգային ցուցադրական խաղերին։

Առաջնության հաղթող զույգի համար նախատեսված է գավաթ-մրցանակ եւ ՀՀ մշակույթի, սպորտի եւ երիտասարդության հարցերով նախարարության կողմից սահմանված հատուկ դիպլոմ, ինչպես նաեւ սպասվում է անգլերենի անվճար ուսուցում, որն իր վրա է վերցնում «Ալբիոն» ուսուցման կենտրոնը։

Վերջերս Եվրոպայի բրիջի ֆեդերացիայի կողմից Հայաստանի բրիջի ֆեդերացիային պաշտոնական հրավեր է ուղարկվել մասնակցելու 1997 թ. հունիսի 15-29-ը Իտալիայի Մոնտեկատինի քաղաքում կայանալիք Եվրոպայի մարզական բրիջի թիմային առաջնությանը։ Նախատեսվում է այս մրցումներում առաջին երկու տեղեր զբաղեցրած զույգերից կազմված հայաստանյան թիմի մասնակցությունը։ Նախորդ տարիներին հայաստանյան մարզիկները ֆինանսապես հնարավորություն չեն ունեցել մասնակցելու այդպիսի մեծ միջոցառումներին, մասնակցելով միայն ավելի քան 100 երկրներ ներգրավող միջազգային հեղինակավոր «ALCATEL», «EPSON», «CCC» հեռակա մրցաշարերին, որոնցում հայ մարզիկները տարիներ շարունակ ունեցել են լավագույն արդյունքներ։

Բրիջը թղթախաղի միակ ձեւն է, որը 1932 թ.-ից սպորտային աշխարհում ընդունված է որպես մարզաձեւ, իսկ 1995 թ.-ից որպես օլիմպիական մարզաձեւ։

Հայաստանի բրիջի ֆեդերացիան սպասում է փոխշահավետ առաջարկությունների։

Ռ. ԲԵՐՈՅԱՆ,
ՀԲՖ պատասխանատու քարտուղար

ԱՇԽԱՐՀԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Թուրք-իսրայելական զորավարժությունները սպառնում են Սիրիայի անվտանգությանը

«Ազգ»-ը մայիսի 1-ի համարում անդրադառնալով թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետի տեղակալ բանակի գեներալ Չեւիք Բիրի այցելությանը Թել Ավիվ, կարծիք էր հայտնել, թե ամրապնդվում է ռազմական բնագավառի համագործակցությունը Իսրայելի եւ Թուրքիայի միջեւ: Թուրքական եւ իսրայելական զինված ուժերի համատեղ զորավարժությունների անցկացման հնարավորությունները, որոնց քննարկման նպատակ էր հետապնդում վերոհիշյալ գեներալի այցը, «Ազգ»-ի կողմից դիտարկվել էին որպես ռազմական համագործակցության ամրապնդման նոր դրսեւորում: Ինչպես երեւում է, քննարկումները դրական արդյունք են տվել:

Մայիսի 6-ին գեներալ Չեւիք Բիրը վերադարձավ Անկարա: Նույն օրը նա թուրքական հեռուստատեսությամբ այցի արդյունքներն ամփոփեց եւ նշեց, որ Իսրայելի իշխանությունների հետ բանակցություններում արծարծվել է տարածաշրջանում «ահաբեկչությանն աջակցող երկրների» հարցը: Մայիսի 7-ին թուրքական թերթերը «Միլլիեթի» գլխավորությամբ, տեղեկացրին, որ կողմերը զորավարժությունների հարցում եկել են համաձայնության: Թուրքական թերթերի տվյալներով, համատեղ զորավարժությունները նախատեսվում են առաջիկա մեկ ամսվա ընթացքում անցկացնել արեւելյան Միջերկրականում: Հատկանշական է, որ այդ զորավարժություններին թուրքական եւ իսրայելական ռազմածովային ուժերի կողքին պատրաստվում են մասնակցել նաեւ ԱՄՆ-ի համապատասխան ուժերը: Թուրքական թերթերի տվյալները ոչ միայն համալրում են գեներալ Բիրի այցի արդյունքների մասին հեռուստատեսության տեղեկությունները, այլեւ ուշադրության հիմք են տալիս, թե գեներալը ինչ ենթատեքստում է արծարծել տարածաշրջանում ահաբեկչությանն աջակցող երկրների հարցը Իսրայելի իշխանությունների հետ:

Ինչպես հայտնի է, Իրանն ու Սիրիան, որոնք ԱՄՆ-ի օրհնությամբ հայտնվել են, այսպես կոչված, ահաբեկչությանն աջակցող երկրների շարքում, բացասական դիրքորոշում ունեն Իսրայելի նկատմամբ: Քանի որ Իսրայելն ԱՄՆ-ի ռազմաքաղաքական հենակետն է Միջին Արեւելքում, ուստի Իրանի ու Սիրիայի բացասական դիրքորոշումը տարածվում է նաեւ ԱՄՆ-ի վրա: Իսկ ԱՄՆ-ը Իսրայելի անվտանգությունն ապահովելու առաջադրանքով, որը նրա միջինարեւելյան քաղաքականության առաջնահերթ երկու խնդիրներից մեկն է, Թուրքիային մղում է վերջինիս հետ ռազմական համագործակցության: Այսպիսով, ուրվագծվում է Թուրքիա-Իսրայել առանցքը: Թուրքական եւ իսրայելական համատեղ զորավարժությունները, մասնակցությամբ նաեւ ԱՄՆ-ի ռազմածովային ուժերի, որպես ռազմական անմիջական սպառնալիք Արեւելյան Միջերկրականում, դառնում են տարածաշրջանում հակաիսրայելական դրսեւորումների չեզոքացման միջոց: Իսկ դրա օգտագործման պայմաններում անմիջականորեն վտանգվում է Սիրիայի անվտանգությունը. [illegible] գեներալ Չեւիք Բիրը Իսրայելի զինվորական իշխանությունների հետ քննարկել է ոչ թե «տարածաշրջանում ահաբեկչությանն աջակցող երկրների» հարցը, այլ վերոհիշյալ զորավարժություններին Սիրիայի հակազդեցության ու վերջինին Իրանի ենթադրվող աջակցության հնարավոր հետեւանքները: Թեեւ թուրք-իսրայելական ռազմական համագործակցությունն ու դրանից բխող համատեղ զորավարժությունները տարածաշրջանում ամրապնդում են Թուրքիայի եւ Իսրայելի դիրքերը: Միաժամանակ ստեղծվում են նախադրյալներ ամերիկյան միջինարեւելյան քաղաքականության համար, որպեսզի նա հեշտությամբ կատարի իր գլխավոր առաջադրանքները, լուծելու թե Իսրայելի անվտանգության ապահովման, եւ թե Պարսից ծոցի նավթի պաշարների վերահսկման խնդիրները: Բայց եւ այնպես, ակնհայտ է, որ համագործակցելով Իսրայելի հետ ռազմական բնագավառում, Թուրքիան ակամա հայտնվում է Սիրիայի ու Իսրայելի հակառակորդների շարքում:

Թուրքիայի ու Իսրայելի դիրքերի ամրապնդումը, ինչի միջոցով իր դիրքերն է ամրապնդում նաեւ ԱՄՆ-ը, տարածաշրջանում դեռ կայունության հաստատում չի նշանակում: Իսկ ռազմական սպառնալիքները չեն կարող նպաստել դրան: Ռազմական սպառնալիքների միջոցով կարելի է կամք թելադրել, մեկուսացնել, նույնիսկ ահաբեկել որեւէ պետության տվյալ դեպքում Սիրիային, սակայն ահաբեկչությունը չի կարելի դնել արաբա-իսրայելական հակամարտության կարգավորման հիմքում: Իսկ առանց այդ հակամարտության [illegible] թե Միջին Արեւելքը կայունության հասնի կամ խաղաղություն հաստատվի այնտեղ:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

«ԱՅԱՔՍ»

ՍՊ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՁԵԶ

Մայիսի 20-27-ը այցելել

ԻՏԱԼԻԱ (ՌԻՄԻՆԻ)

- Տեղավորումը 3-աստղանի հյուրանոցում:
- Սնունդը՝ օրը 2 անգամ:
- Էքսկուրսիոն ծրագիր՝ Վենետիկ, Հռոմ, Սան-Մարինո:
- Փաստաթղթերի ընդունումը՝ մինչեւ մայիսի 15-ը:

Կազմակերպում ենք նաեւ ճանապարհորդություններ ԿԻՊՐՈՍ, ԵԳԻՊՏՈՍ, ԲՐԱԶԻԼԻԱ, ՄԱԼԴԻՎՅԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐ, ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ, ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ, ՖՐԱՆՍԻԱ, ԹԱՅԼԱՆԴ:

ԴԻՄԵՔ ՄԵԶ ԵՎ ՁԵՐ ԵՐԱԶԱՆՔԸ ԿԻՐԱԿԱՆԱՆԱ

«Այաքս» ՍՊԸ ցանկանում է Ձեզ հաճելի ճանապարհորդություն

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ Փ. 43/ա ՀԵՌ. 538845, 531573

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, 70/50 քմ, ավտոտնակով: Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ):

Հեռախոս՝ 22-42-68

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 շենք:

Հեռ.՝ 581841, 523056

«ՂՈՂԱՆՋ ՀԻՇԱՏԱԿԻ»

Մայիսի 9-ին հաղված օրեր են մնացել: Օր, որ հայոց նորօրյա պատմության էջերում միշտ դրսեւորի սխրանքները սրա տանով ՇՈՒՇԻ:

Այդ նպատակով նորաստեղծ «ՀՈՒՅՍ-ՎԱՐԴԱՆ» բարեգործական հիմնադրամը (որի նպատակն է օգնել զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին), հայկական հեռուստատեսության «ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» ամ եւ Աֆղանստանի պատերազմի վետերանների միությունը, մայիսի 9-ին Արամ Խաչատրյան համերգային մեծ դահլիճում կազմակերպում են «ՂՈՂԱՆՋ ՀԻՇԱՏԱԿԻ» բարեգործական հեռուստամարաթոնը նվիրված արցախյան գոյամարտում նահատակված զինվորների հիշատակին ու Շուշիի ազատագրման 5-րդ տարեդարձին, որի ընթացքում հանգանակված ողջ հասույթը կծառայի այդ նպատակին:

Ում համար թանկ է հիշատակը ընկածների եւ պարտքի ու պատասխանատվության զգացումը, մարաթոնի կազմկոմիտեն մայիսի 9-ին հրավիրում է Արամ Խաչատրյան համերգասրահ:

Կներկայացվեն դրվագներ արցախյան գոյամարտի, Շուշիի հերոսական էջերից, հիշարժան տարեթվեր, ժամանակագրական տվյալներ, ինչպես նաեւ հանդես կգան հանրապետության լավագույն երգիչ-կատարողներ, համույթներ, անսամբլներ:

Կվաճառվի նաեւ այդ ազատամարտում զոհված Դուշման Վարդանի մասին պատմող «Մեր պապերը Շուշին ազատագրված է, հանգստացեք» գիրքը:

Տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել 53-45-44, 53-83-99 հեռախոսահամարներով կամ այցելել Երեւան, Պուշկինի 43ա, Հիմնադրամի եւ մարաթոնի կազմկոմիտե:

Մուտքն ազատ է:

Հիմնադրամի հաշվի համարն է Հայէկոնոմբանկ, կոդ 16319:

Հ/Հ 8156487/700, տարադրամային հաշիվ 8145803

Մարաթոնի կազմկոմիտե

Շնորհակալություն «Ազգ»-ի միջոցով

Երեւանի քաղաքապետարանի Արաբկիրի համայնքի պատերազմի, աշխատանքի եւ զինված ուժերի վետերանների խորհուրդը խորին շնորհակալություն է հայտնում ՍՊԸ «Արայ»-ի գլխավոր տնօրեն Ա. Պետրոսյանին եւ իր գլխավորած անձնակազմին, պատերազմի դաժան փորձությունների մեջ պատվով քննություն բռնած Հայրենիքը անձնուրաց պաշտպանած, այժմյան ծանր պայմաններում էլ դժվարություններով, զրկանքներով լիկ գոյություն պահպանող վետերաններին ցույց տված ուշադրության եւ պարբերաբար շարունակվող դրամական օգնության համար:

Ավագ սերնդի նկատմամբ ցուցաբերած մոտեցումը, վերաբերմունքը, հոգատարությունն ավանդական է, որը բխում է մեր ժողովրդի կենսագրությունից, համարվում է մեր ազգի նկարագիրը, որը պարտադիր է բոլորիս համար, բոլորիս պարտքն է, որը պետք է ուսանելի լինի մեր երիտասարդության համար:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Մայիսի 8-ին, ժամը 15-ին Հայաստանի գրողների միության դահլիճում տեղի կունենա Հայրենական մեծ պատերազմում եւ ՀՀ սահմանամերձ շրջաններում եւ Արցախում զոհված երիտասարդ եւ սկսնակ գրողների սխրանքի եւ հիշատակի հավերժացմանը նվիրված գրական ցերեկույթ:

Մուտքն ազատ է:

Խնդրվում է զոհված գրողների հարազատներին եւ ընթերցողներին ներկա գտնվել միջոցառմանը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ
ՌԱԶՄԱԾՈՎԱԳԻՐՆԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է

«Հաղթանակ-90» կոոպերատիվը:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով, Վրացական փողոցում:

ՀԵՌ. 25-11-87, 58-18-41

ՍԱԹԻ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ
SATI-ARMENIA

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԲԵՌՆԱՓՈԽԱԴՐՈՒՄՆԵՐ

երկրագնդի ցանկացած երկրից Հայաստան եւ հակառակ ուղղությամբ

- Մասնավորապես Իրան եւ Իրանի տարանցիկ ճանապարհներով Միացյալ Արաբական Էմիրություններ, Սիրիա, Թուրքիա, Հունաստան, Իտալիա, Թուրքմենստան, Տաջիկստան, Ղազախստան, Հնդկաստան եւ Չինաստան:
- Արտահանման համար անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերի պատրաստում:

Հասցեն՝ Երեւան, Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 21
Հեռ. 53-11-20, 53-10-22
AT&T հեռ./ֆաքս 151383

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ – ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍ 589167 581151

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 574. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության 7.05.1997. Գինը 100 դրամ